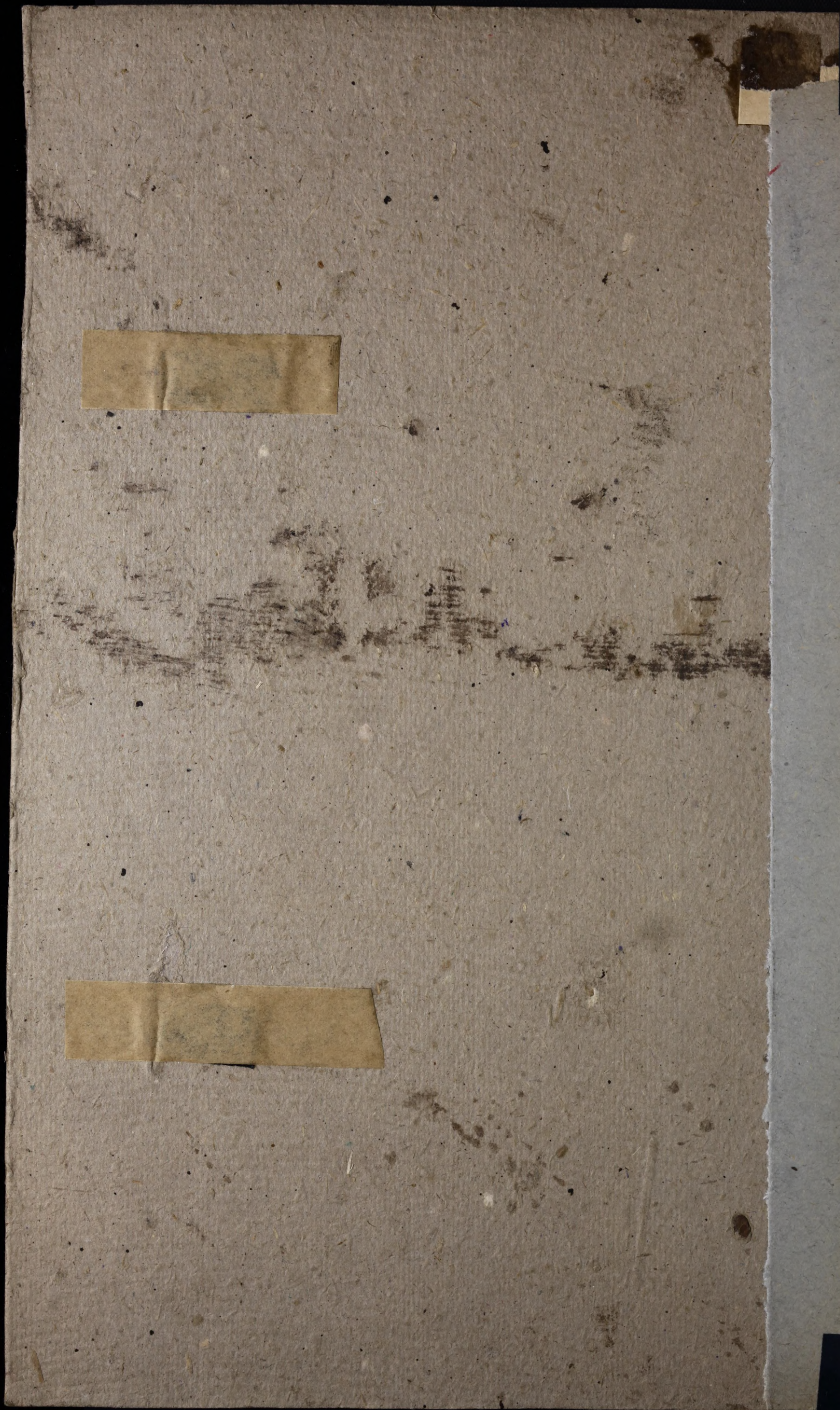

RMKL
1734

122 pld. 1)

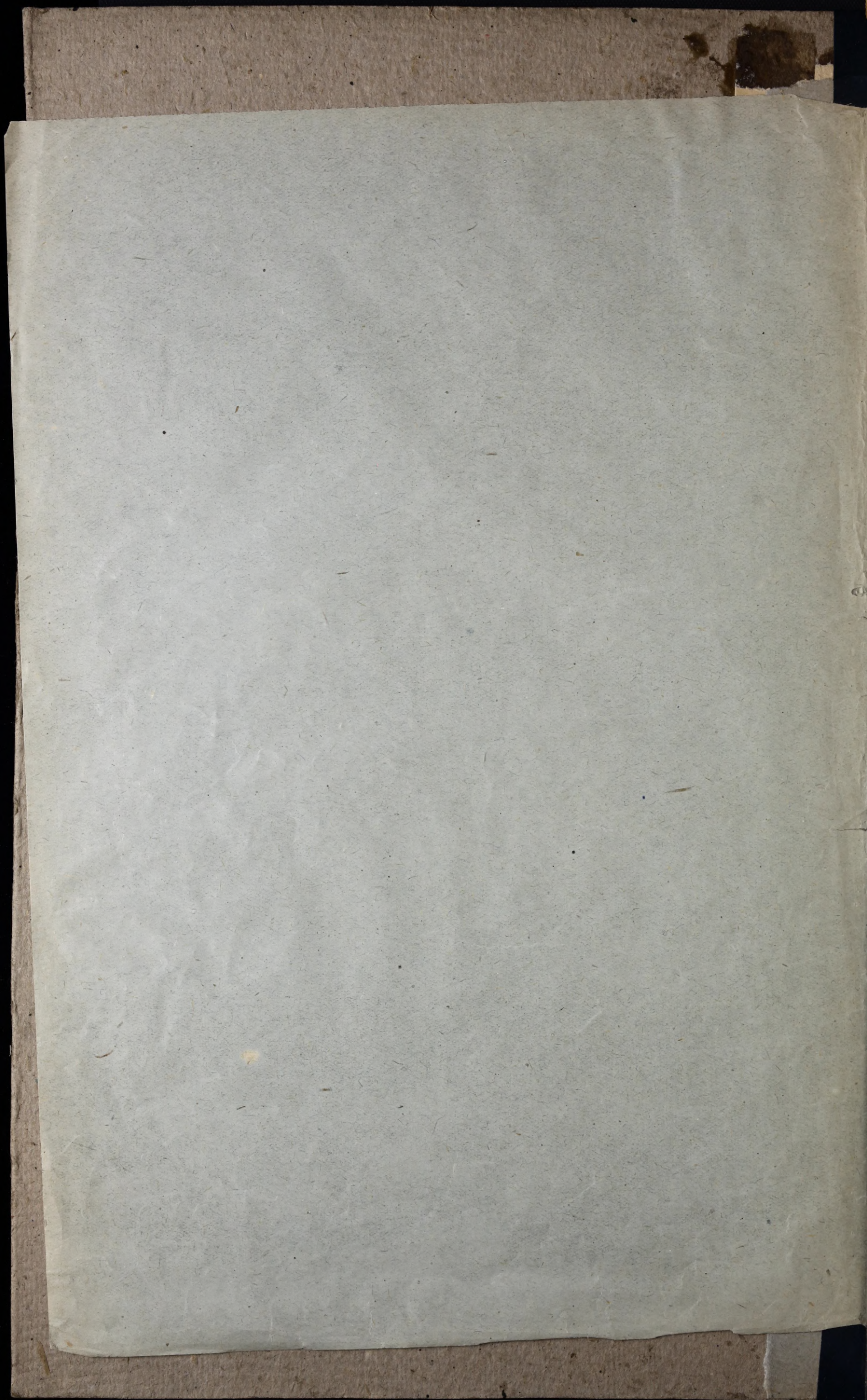

21

RMK. I
1734

21
ms. 22. 17 $\frac{1}{7}$ Febr. A^o

M A G Y A R

O R S Z Á G I

CONFOEDERALITT NEMES

S T A T U S O K

ES

R E N D E K

Részéről szabott

H A D I

R E G U L Á K,

A R T I C U L U S O K,

E D I C T U M O K,

ES

T Ö R V É N Y E K.

15
Szabó I. 1734.

1734. 15. sz.

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR
Növekedéskönyv
1949. év 15905. sz.

PARLAMENTI MUZEUM
GYARAPODÁSI NAPLÓ
1949. év 28. sz.

MI
MASODIK
RAKOCZI
FERENCZ,

ISTEN Kegyelméből a' Romai szentséges
Birodalomnak, és Erdély Országának

FEJEDELME,

Magyar Ország Réfzeinek

URA,

Székelyek

FŐ ISPÁNNYA.

A' Szabadságért öszve-szövetkezett Magyar
Országának Vezérlő

FEJEDELME,

Munkácsi és Makoviczai

HERCZEG,

Saáros Vármegye

ÖRÖKÖS FŐ ISPÁNNYA,

Es Saáros-Pataknak, Tokajnak, Regéc-
nek, Ecsednek, Somlyonak, Ledniczé-
nek, Szerencsnek, Onodnak &c.

ÖRÖKÖS URA.

OROKOS UR A.

ark, szentendek, Ondok etc

nk, Besednek, Somlyonok, Fejlesz-

Szatos-Parknak, Tokinak, Reges-

OROKOS FO ISPAZINNA

Szatos Varnegye

HERCZEG

Munkasi és Miskolczi

FEJEDELME

Országok, Vezt.

Szabadsgut olve-Isztocxat ingam

FO ISPAZINNA

Székcsk

UR A.

Magyar Ország Besednek

FEJEDELME

Budapesti, Esztergomi, Győr

ISTEN Kegyeztet és Jutalmaz

FERENCZ

IS AKOCCZ

MASODIK

M

Adgyuk értésére mindeneknek,
nevezet szerint pedig azon őszve-őző-
vetkezett Magyar Ország Fő Generálisának,
Generális Marschallusinknak, azok Vicéinek,
Generális's utánnok való Stráfa Mestereknek,
Mezei Harcz rendelő's vigyázó Brigadérusink-
nak, Mezei Fő és Vicé Ezerekes Kapitányink-
nak, Isten Kegyelméből Fegyverünk által meg-vétetett Várakbéli
Commendánsinknak, Hadnagyinknak, 's egyéb minden rendben's
karban helyheztetett Tiszteinknek's Hadainknak közönségesen, és
személy szerint, kiváltképen pedig Generális Fő Hadi Biránknak, 's
utánna való több felső's alsó Hadi Biráinknak: Hogy mivel Mi a'
Hadakozásokat egyedül igazgató szent Isten Vezérléséből édes Nem-
zetünk Szabadsága, régi divattyában's bölcsőségében való vizsgál-
állítására czélozó Fegyverkezésünket, 's Hadi *Operatio*inkat, nemcsak
Nemzetséges ügyünk valóságos igazságának, hanem Hadainknak-is
Isten Törvénye, és jó kegyességben épült Regulák, mint minden
dolgaink egyenes sínór mértéke szerint való igazgatásának Világ elei-
be terjesztésével, kívánván tökéletes szível *moderálni*, 's Vitézlő Ren-
deinket a' mindenkör hasznos Isteni kegyességnek úttyán egyenes
nyomban jártatni; mióta e' Magyar Haza terheit vállainkra felvet-
tük, egész tehetségünkkel igyekeztünk azon, miként édes Nemzetünk
némelly el-fajúlt fiainak, az egész Keresztyéniséget meg-botránkozta-
tó, 's Istenünk méltó haragját ellenünk fel-gerjesztő erköltstelenlégek
ki-irtatván, azok helyett a' jó, kegyes, Istenes élet Maradékinkban-is
tündökölhessen. A' mint azért a' mindeneket teremő, böltsen igaz-
gató Isten magát az Emberi Nemzetnek ki-jelentette, és attól a' sze-
rint-is kívánnya magát betsültetni, tiszteltetni, szerettetni és félni,
mi-is egyedül azon szent Isten nagyobb ditsőségének terjesztésére
czélozván, azon Istenes igyekezetünk ki-nyilatkozására tött rendelé-
sünkől, némelly igazság szerető, 's Törvény-tudó Fő Híveink's Ha-
zánk tagjai által egybe szedett, 's meg-vísgált Törvényeket, vagy
Hadi Regulákat e' folyó 1707-dik esztendőbeli Pünkösdi Havának első
napjára, az Onod táján lévő mezőben *indicált*, és bizonyos okokból
azon hónap 16-dik napjára *extendált*, 's következő napokon *cele-*
brált, *Confæderation*unk közönséges Gyülekezetiben kívántuk azon *Con-*
fæderált Magyar Ország egybe-gyűltt Nemes Statusi és Rendei elei-

T I T U L U S I.

be, helyesebb meg-vizsgálások, 's fontolásoknak okáért terjeszteniünk, hogy akképen meg-egyezett akarattól leheessen azoknak Hadaink köz-zé ki-adattatása, és ki-botsáttatása. Mellyekben is belé-tekintvén és újabban rendbe vétetvén, tettzett, és el-végeztetett az egész *Confederáltt* Statusoknak meg-egyezett akarattyaiból, azon Hadi Tör-vényeknek és Reguláknak közönségesse tétele, és általunk léendő ki-adattatása. Hogy azért azon Országos végezés *effectum*ban vé-tetvén, a' fellyebb írt Hadi Tiszteink, és egész Hadaink tudhassák ma-gokat, azon Hadi Törvényekhez és Regulákhoz szabni, 's alkalmaz-tatni, és magok között ezen túl, annyival is jobb rendtartást követni, azon Hadi Törvényeket és Regulákat e' formában Parantsoltuk ki-botsáttatni és ki-adattatni, mindeneknek a' kiknek illik, mellyeknek is Rendi következik ekképen.

T I T U L U S I.

A' czégéres vétkekről 's büntetésekről, és
némelly Hadi *Successió*król.

A R T I C U L U S I.

Az Ördögösök, Boszorkányok és Varáslók ellen.

Tiltatnak mindenek mindennemű bálványozástól, varáslástól, bűvö-léstől, bájolástól, ördögökkel, ördögösökkel, boszorkányokkal va-ló czimborálástól, szövegségtől, az ollyatén tudományoknak való gyakorlásától, úgy hogy az ördögi mesterféget űzők, kik abban talál-tatnak, hogy az ördögre bizzák egészen magokat 's dolgokat, meg-bizonyosodván reájok, tűzzel elevenen meg-égettetnek. Hasonló büntetéseket vészik-el azok is, a' kik embereket, vagy akármelly mar-hát, az ollyan ördögi mesterféggel meg-vesztegetnének, vagy ha kárt nem tennének is, de kinyilatkozván az ördögös tudományok, annak minéműsége szerint, az igaz Isten egyedül való Tiszteletinek meg-ve-téséért, meg kell halniok irtóztató halállal.

A R T I C U L U S II.

A' Káromkodók ellen.

A' ki az Isten igéjéből gonoszságtól víszeltetvén, más kegyes életű Ke-refsztyéneknek is botránkoztatásával tsúfot űzne, annak meg-veté-sével, azt, vagy az Istennek ditsóséges szent Nevét, Atya, Fiu, Sz. Lel-ket, Sz. Háromságot, annak hatalmát, igazságát, jóvóltát, és több szent tulajdonságát, a' szerint a' szent *Sacramentum*okat, Bóldogságos szűz Máriát, Idvezítők szent Annját, és Istennek minden választott Szenteit, akarminémű motskos, és utálatos illetlen szókkal káromla-ná, szidalmazná, vagy pedig ama' fertelmes káromkodó, és Istenün-ket egész Hazánk ellen boszszú-állásra gerjesztő, 's igaz Kerefsztyén-hez nem illő szitkokkal, úgymint: Eb, kutya, vagy ördög, vagy kő, vagy

T I T U L U S I.

vagy menny-kő, vagy egyéb állat teremtetten, vagy Felebaráttjának lelkét (a' mellyet Isten adott beléje) meg-paráznító otsmány szókkal élne, az ollyak Hazánk Törvénye, nevezetesen az 1563. *Artic. 42.* és 1659 Esztendőbeli 42. *Artic.* szerint büntetődgyenek, először a' jelen lévő Hadak előtt, világos köz helyen két sorban álló *Gregariusok* között való meg-vefszözéssel, másodszor keménnyen való meg-pálczáztatással, harmadszor Hóhér pallosa által fejek vételével (ha megbizonyosodik reájok) törvényesen a' Hadi Széken, annak az ő rendi szerint. A' Régimentekbeli Felsőbb Tiszteknek-is ehez szabattasfék *proportionaliter* büntetések (az alsóbb Tiszteket, a' *Gregariusok* közé értvén) első két vétkekért, pénzbeli birfággal, harmadikért *degradatio*val, vagy ha nagy a' káromkodás, halállal büntetődgyenek: mellyben a' Commendérozó Generálisok, a' Hadi Biráknak *assistent* állyanak.

A R T I C U L U S III.

A' Káromlást, vagy ördöngösséget hallók, látók, 's meg-nem jelentők ellen.

VAlakik azért a' Káromkodást hallának, vagy bűvölést, bájolást, varáslást, boszorkányságot, vagy nyilván-való ördöngösséget látnának, vagy bizonyosan értenének valaki felől, tartoznak azt magok Tiszteinek, vagy ha a' nem gondolna véle, a' Hadi Birónak be-jelenteni, ha pedig el-múlatnák, ki-tudódván a' dolog ellenek, a' Hadi Széken 12. forinton marasztaltanak-el, mellyet a' Hadi Biró mindgyárt *exequation*on-is minden engedelem nélkül rajtok, tudniillik: az elébb kelőkön, a' köz legény pedig ama' birfághoz képest-való érdeme szerént meg-pálczáztatásék.

A R T I C U L U S IV.

A' hamisan esküvők ellen. (Tit. 12. Art. 15.)

SEnki a' Törvény által találtt Hitit vagy Esküvését hamisan el-nem mondgya, vagy álnokul és hitetlenül ne esküdjék, mert valaki abban találtatik, és azért Törvény eleibe kél dolga, tisztit, betsületit fogja el-vefszteni érette, minden Tábori javaiból meg-mazúroltatik, azon felül a' Haza Törvénye alá vettetik, *juxta Part. 2. T. 30.* de azon kívül sem szabad akármelly hijában való dolgokban-is hamisan esküdni, az Istennek szent nevével meg-vetőképén kordélykodni, 's esküvéssel hazudni, mert valakin tapasztaltatik, és a' Törvény előtt meg-világosodik, a' Tisztek 's Nemesek száz forint büntetésen marasztatnak érette, kit a' Hadi Biró tartozik mindgyárt *executio*ba venni, a' köz legények pedig vastagon meg-pálczáztatnak, nem használván ittasságával, hirtelen haragjával, 's más efféle helytelen mentségekkel magoknak semmit-is.

A R T I C U L U S V.

Az Isteni Szolgálatról.

T I T U L U S I.

HOgy pedig az Isteni Félelemben gyarapodhassék jobban a' Vitézlő Rend, mind reggel, mind dellyest dobbal való jel adás után, az Isteni szolgálatra, úgymint Misére, Könyörgésre vagy Prédikációra maga Vallásán lévő Gyülekezetekben, és Egyházi szolgák eleibe, kiki zászló alá mennyen, mellyet az Egyházi Tisztek se múlassanak-el minden napon kétszer; máskint a' Vitézlő Rend azokon kívül, kik a' tűz és egyéb portékák mellett hagyattatnak, meg-büntettetnek érdemek fzerint, valakinek közzülők helyes mentsége nem lesz. Mellyre a' Tisztek vigyázzanak, 's ha el-múlattyák, a' Hadi Birák 12. forintig büntessék őket.

A R T I C U L U S VI.

Az Isteni szolgálat alatt sűgők, bűgők, részegesek, tobzódók, kortsmárosok büntetéséről.

A' míg az Isteni szolgálat tart, azon a' helyen ne sűgjon, bűgjon, beszéllyen, hanem Isteni félelemmel visellye magát, mert máskint büntetését vészti érette. A' reggeli Dobolás előtt, és az estvéli után pedig, a' Kortsmárosok semminémű részegítő italt vagy sert ne árúlyanak, 's ne adgyanak-el, és senki részegséget 's tobzódásokat ne űzön, minden Táborbéli javainak el-vesztése alatt, a' köz Legények pedig kemény pálczáztatás alatt.

A R T I C U L U S VII.

A' Gyilkosságról vagy Ember ölésről.

Ellenfégen kívül senki embert ne öllyön, el-szánt szándékból vagy gonofzságból feje el-vesztése alatt, mert ittasságával való mentségével-is meg-nem szabadúl.

A R T I C U L U S VIII.

Az Embernek üldözői ellen, maga őltalmának módgyáról.

A' ki puskát, kardot vagy egyéb fegyvert, vagy akármi eszközt, a' mellyel felebaráttját meg-ölheti, fog felebaráttjához, akár józan, akár ittas korában, ha az el-kerülheti, a' ki ellen fogattatott azon Gyilkosságra való eszköz, ha kiváltképen józan leendő el-kerüllye, és el-mennyen előtte, ne légyen maga veszedelmének oka, ha pedig el-nem kerülheti semmiképen, és immár élete veszedelmében forog, meg-nem foghattya, avagy el-nem háríthattya külömben magáról az ő megölésére szánt eszközt, szabadosan állhat ellent néki minden büntetés vétel nélkül maga őltalmában, *juxta Decret. Tripart. Partis 3. Tit. 21.* De minden kis időnek-is közben esése nélkül, mert az osztán boszszú állás volna, a' boszszú-álló pedig ha embert öl, halállal büntettetik. Ha pedig csak meg-sebesíti, sérelmét, költségét, 's abban következett kárát adgya-meg.

A R T I C U L U S IX.

Más móddal esni szokott Ember ölésről.

Mivel pedig néha bottal, nád vagy másféle pálczával, vagy ököllel való

TITULUS I.

való veréssel is történik embernek halála, sőt még korbáts által is, és rugódozásból, vagy taszításból, úgy is azért ha tsake ezekből következik is a' Gyilkosság, törvény alá vettetik, és *circumstantialiter* rumináltt törvénye szerint, vagy halállal, vagy dijának le-tételével fog bűnhődni. Hasonlóképen ha ki a' Taboron éjtszakai vagy nappali lövéssel (a' melly tilalmas) embert öl, azon büntetés alá vettetik.

ARTICULUS X.

Történetből avagy nem akartva esett ember halálról.

HA ki embert nem látván, szabados helyen lövi ki puskáját, embert talál meg-lőni, vagy nyargalódzván, lovát hirtelen meg nem tartatván, nem akartva embert talál meg-tapodtatni, 's abból halál történik, díját fizesse meg, ha pedig meg-gyógyúlható, sérelmét 's költségét adgya meg.

ARTICULUS XI.

Más történetből lött ember öléséről, sebesítéséről.

A' ki nem viszszaalkodóját, hanem jó felebarátyját a' veszekedésben találja meg-ütni történet szerint, és nem szántszándékkal, sérelmét, költségét, 's abból következett egyéb kárát meg-téríteni; ha pedig meg-halánd, díját meg-fizetni tartozik, az Ország törvénye szerint.

ARTICULUS XII.

A' Méreggel való meg-ölésről, vagy étetésről.

(*Infrà Artic. 26*)

AKár ételben, akár italban, dohányban, tobákban, sőt akármiképen valaki valamelly mérget ad-bé valakinek, a' mellyből annak halála következik, meg kell halni érte a' bé-adónak is. A' szerint az is, a' ki meg-tudgya, idején meg-nem jelenti, avagy tsak igyekezetit is az olyan embernek, hasonlóképen büntettetik.

ARTICULUS XIII.

A' Méreggel való kereskedésről.

A' ki akárminémű mérget árul vagy ad-el, hogy valaki affélével felebarátyját meg-ölhesse, vagy öllye, feje vétetik érte.

ARTICULUS XIV.

A' magokat meg-ölökről.

MAgát a' ki meg-öli, minden keresett java, jószága, a' mi je a' mezőben, vagy a' Had között találtatik, a' Fő Tisztié, a' külső jószága pedig, valamint a' Notában esteké, az Ország Törvénye szerint való *confiscatio* alá vettetik, annak az ő rendi szerint.

ARTICULUS XV.

A' Szüléknek, Feleségeknél, Gyermeküknek 's Attyafiainak Gyilkosiról.

A' ki Attyát, Annyát, Feleségét, Gyermekét, 's Attyafiát negyediglen meg-öli, úgy büntettetik mint Hazája árulója, tudniillik: fejét, jószágát veszteli-el, *juxta Part. 1. Tit. 14. Part. 2. Tit. 43.* A' köz

T I T U L U S I.

legények pedig másoknak rettentő példájokra, irtóztató halállal ölet-
tetnek-meg.

A R T I C U L U S XVI.

(Infrà Tit. 2. Art. 9.)

*Némelly Hadi állapotokban, annak rendi szerint szabados ember
élésről, vagy annak rendeletlenségéről.*

A' Hadi embert, noha némelly dolgokban szabados meg-ölni, úgy-
mint Harczon lévő szaladásban, Tiszt ellen támadásban, párto-
lásban, árúztatásban, és egyéb efféle Hadi Rendekben; mindazonál-
tal ha ki meg-határozott rendin kívül tselekszék, gyilkosnak tartatik,
's meg-hal érette. **A'** parantsoló-is elégedendő számot nem adhat-
ván magáról, és dolgát el-nem igazítván, azonképen Országunk
törvénye szerint büntetették.

A R T I C U L U S XVII.

Az egymást ki-hívásról, 's baj-vívásról.

A' *Duellum*, avagy két embernek egymás között, viadalra való hí-
vása, Országunk Törvénye szerint tilalomban lévén, senki egy-
mást ki-ne hívja, hanem ellenségen mütassák-meg magok vitézségét,
hogy abból tessék-meg, ki 's mellyik jobb közzülök, és a' ditseked-
gyen, a' ki több vitézséget téfzen, máskint meg-nem engedtetik sen-
kinek. Egymás ellen pedig ki-menvén, mind a' két fél érdeme szerint
való büntetését fogja venni, vagy a' ki életben meg-marad-is, meg-
hal.

A R T I C U L U S XVIII.

A' Sebesek, Sebesítők, és Borbélyok állapotjáról.

A' melly sebes meg-hal, meg-sebesedése után egynéhány nappal,
vagy hetekkel, jól meg-vizsgáltassék, ha sebe miatt-é vagy a' Bor-
bély gondviseletlensége, vagy roszúl bánása miatt-é, vagy más kö-
vetkezett nyavalyából történt halála. Es ha tsak a' seb miatt, úgy
hogy orvosolhatatlan vólt, a' ki meg-sebesítette ok nélkül, vagy nem
mindgyárt a' veszekedésben, meg-ölettek. Ha pedig a' Borbély
miatt esik halála, a' Borbély hal-meg gondviseletlenségéért, ha tsak
eszköze vólt gyógyítására, nem lévén pedig idején tudományt tégyé
fogyatkozásáról, 's úgy ártatlan léfzen halálától. Sőt ha más kö-
vetkezett nyavalyából történik halála, a' Borbély mentt léfzen; a' se-
besítő pedig, ha a' versengésnek oka nem vólt, fél-szabadúl, ha pedig
vétkesnek találtatik, érdeme szerint fog büntettetni, a' meg-sebesíté-
sért.

A R T I C U L U S XIX.

*A' Harczon el-esett, vagy egyébkint meg-holt embernek
javairól, kire szállyanak.*

A' kinek ellenség, vagy nyavalya által, vagy történet szerint esik
halála, feleségére (a' míg Ura nevét viseli) 's gyermekeire szállyon
mindennémű java, jószága, hanem ha a' Regimenthez való lett vólna
vala-

T I T U L U S I.

valami keze alatt, az *restituáltassék*. A' jobbik lova mindazáltal a' meg-holt Tisztnek, a' Régiment Commendánsára száll. A' *Gregarius*-nak egy lova, fegyvere a' Régimenté. (*infra Tit. 12. Art. 20.*) Ha pedig netalámtán minden maradék, és atyafi *successorok* nélkül halna-meg, úgy hogy épen magva szakadna, a' több jószági Fiskusra szálla-nak, ki-vévén külső tábori 's hadi javait, melyek-is a' Fő Tisztet ille-tik, akárki legyen a' meg-holt ember, nemes vagy nemtelen.

A R T I C U L U S XX.

*A' paráznaságon kapott személyeknek meg-fogásokról,
's büntetésekről.*

HOgy ha ki más ember feleségét, vagy leányát valakivel való paráz-naságnak tselekedetin talállya, tartozik meg-fogni és Tisztthez vinni, melly meg-fogásáért semmi büntetése nem léfzen a' meg-fogónak, akárkik legyenek-is a' meg-fogatott személyek, a' paráznak pe-dig büntetődgyenek-meg Országunk törvénye szerint, ha táboriak léfznek, Hadi szék törvénye által, ha pedig más rendűek, ott a' hol illik. Senki pedig gyanús és feslett életű Afzszonyokat a' Hadakban maga mellett ne tartson, mert úgy büntetetik érette mint parázna.

A R T I C U L U S XXI.

A' Tolvajnak meg-öléséről.

A' midőn valaki más életének és javainak óltalmazására, tolvajok, fofztók, vagy hatalmaskodók ellen mégyen, és ugyan ott a' hatal-maskodó meg-öletik, a' meg-ölő meg nem öletik.

A R T I C U L U S XXII.

A' Bolondok vétkeiről.

A' Bolondok vétkéért halállal-való büntetés Istennél menttek ugyan, de ezekhez és vétkekhez képest, idő szerint való büntetést, a' tör-vény-szék szűkség hogy szabjon nekik.

A R T I C U L U S XXIII.

(*Infra Tit. 26.*)

*A' meg-fogatandó személyről, ha Tiszt vagy annak embere ellen
fegyverrel támad, és attól meg-ölettetik.*

A' ki Tisztinek hivatallya, vagy fellyebb-való Magistrátusnak pa-rantsolattya szerint mást meg akar fogni, és a' meg-fogandó sze-mély fegyverrel eleibe vetvén magát, és a' fogni akaró fél külömben ellene nem állhat, hanem meg-öléndi azt, a' büntetés Istentől szaba-dossá tétetik.

A R T I C U L U S XXIV.

*Másnak méltatlan halálára öszve-czimboráltt 's
meg-egyezett Társokról.*

HA a' méltatlan halálra meg-egyező felek között egyikének a' sebe-sítésben halála történik, az-is meg-ölettetik, a' kivel a' meg-egye-zés lőtt, hogy az ártatlan meg-ölettessék, a' többi pedig a' kik jelen vőltak, és fegyvert nem fogtak, fegyver nem fogások szándékjokat,

T I T U L U S I.

az öléstől meg-menti ugyan, de az olyan *actus*-ra való meneteliért, 's jelenlétiért, díjának meg-fizetésével, vagy páltzával büntettetik ki-ki közzűlők; mindazáltal ha ingerlője talált volna az olyan *actus*-nak, vagy gyilkosságnak lenni, meg-hallyon érette, ha bár *in ipso actu* fegyvert nem fogott-is.

A R T I C U L U S XXV.

Gondolván valaki hogy nints töltve puskája, 's azszal mást meg-öl.

HA ki játékból puskával (mellyet már az előtt maga ki-lőtt, vagy ki-lövöttnek látott, hallott, és gondolt lenni, nem tudván, hogy az alatt más valaki meg-töltötte) illeténde felebarátyját, ki ellen sem-minémű haragja vagy irigysége nem vőlt, és azon lövésben meg-hal, díjának meg-fizetésére köteleztetik, nem lévén jó játék a' puskával való ijesztgetés.

A R T I C U L U S XXVI.

(Suprà Art. 23. Infra Tit. 2. Art. 6.)

A' Magistratus ellen való támadásról, vagy annak meg-öléséről.

A' ki a' Magistrátusra's Tisztire reá támad, annyival inkább hameg-öli, másoknak példájokra való halállal, életével fizet érette.

A R T I C U L U S XXVII.

Az ellenség közzűl fogott Rabok meg-öléséről.

HA az ellenség rabúl elfogattatik, kézben való megölése a' rabnak halálos büntetés alatt tilalmaztatik, hogy ha pedig az ellenség a' mi felekezetünkben rabokat fog, vagy magokat meg-adgyák, mindazonáltal még-is megölik őket: Illendő, hogy a' mi részünkről-is a' költsön meg-adattassék, azért olyankor a' Tisztek hírével 's engedelmével, büntetés nélkül ölhetni-meg a' meg-fogott ellenséget, mind addig, míg az ellenségeskedő felek között, annak tilalmáról újabb egyezés nem következik.

A R T I C U L U S XXVIII.

(Tit. 6. Art. 6, 7, 8.)

A' Vár vívásnak, és a' benne valókkal léendő Capitulationnak módgyáról.

HA valamelly Vár megszállattatik és vívattatik, annak a' közönséges Hadi Regula szerint az a' rendi, hogy elsőben-is annak rendi szerint kéretteffék; ha abban lévő ellenség akár mindgyárt, akár a' vívátásnak ideje alatt, addig tudniillik, míg végső *extremitas*-ba nem jutnak, a' Várat és erőtséget fel-adni akarják, tartozik a' meg-szálló fél illendő Hadi *conditiók*-ra szállani, a' Várnak és erőtségnek fel-adását *acceptálni*, és a' *conditiók*-nak hit szerint való meg-tartását *observálni*: Holott pediglen annyira meg-keményednének a' benn szorúttak, hogy a' végső *extremitást*, 's nyilván-való veszedelmeket magokra várják, és olyankor akarják a' fel-adást, nem tartozik a' meg-szálló fél *capitulálni*, *non obstante oblatione traditionis prosequálhattya* szerentséjét.

A' Capitulationnak Punctumi szerint; midőn arra menénd a' dolog, nem

csak

T I T U L U S I.

tsak az ollyatén Vár fel-adásának idején 's napján, hanem mind addig, míg a' Vár fel-adók el-botsáttatásoknak végzett helyére nem jutnak, a' meg-szálló fél szabadosan vizsgálhattya, és ha miben *contraveniálta*-tik, tsak egyik Punctumának-is, avagy az *universalis* HadiRéguláknak, szabadosan meg-árestáltathatnak azon Várbeliek, és *in gratia* & *dis-gratia Principis, aut Ducis Belli* marad forfok. Ha pedig a' Várbeliek semmit sem vétnek a' *Capitulatio* ellen, tehát a' Vár vívók, vagy Várbelieket kisézők-is, azt szentül meg-állani tartoznak, halálos büntetés alatt.

A R T I C U L U S XXIX.

Az Ellenséggel alkalmatosság szerint való bánásról.

AZ Ellenséggel pedig miképen kelleffék bánni, mikor Isten alkalmatosságot szolgáltat reá, abban a' Commendérozó Fő Tisztek parantsolattyához alkalmaztassák magokat a' Hadak.

A R T I C U L U S XXX.

A' Latrok vagy meg-szententziázott Rabok el-botsátói ellen.

V Alaki akárminémű Latrot el-titkol, elébb állít, vagy meg-szententziázott embert akartva el-botsát, vagy nagy gondviseletlenfége miatt el-szabadúl, azon Latornak büntetését szenyvedgye, és ha az el-szalasztott lator nem halálra való vőlt, a' kinek kárt tőtt az a' lator, azt-is költségével együtt meg-fizesse, ha el-botsátásában vétkesnek tapasztaltatik lenni.

A R T I C U L U S XXXI.

(Sub Tit. 2. Art. 3. & Tit. 9. Art. 5)

A' Tolvajok, Úton-állók, Lopók, Záros helyeket, Udvarházakat, Parochiákat, Skólákat, Isptályokat, Templomokat felverők, és szentség-törők ellen.

V Alaki úton álló Tolvajságban, vagy akárminémű derék lopásban, vagy húzásban találtatik, vagy meg-bizonyosodik ellene, az úton állók, útozók ellen intselkedő fel-akasztatik, vagy gonosz tselekedetinek minéműsege szerint büntettetik: A' házakat, kamarákat, boltokat, pintzéket, malmokat, majorokat, ser nevelőket, kortsomákat, és egyéb záros helyeket rontó 's törő, vermeket tolvajúl fel-vévő, udvarházakat és akármmelly Nemes emberek házait, *Parochiákat*, Skólákat, Isptályokat fel-verő, kerékben rontatik. A' Templom fel-rontó, Templomot, és más Istennek szentelt szent helyet meg-lopó (akármmelly Isten ditsőségére rendelt jókat lopjon-is el onnan) meg-égettetik. Más világi portékákért mellyet onnan lop, más halállal büntettetik. A' ki pedig házból, vagy más helyről, úgy a' Táboron is felebaráttjától valami hasznos jószágot, fegyvert, ruhát, vagy más egyéb akármi legyen az, lop, fel-akasztatik. A' kárvallottaknak pedig elvőtt javok meg-adattatik, ha pedig kéznél nem találtatik, az olly kártevő embernek akármmelly javaiból egész *satisfactio*tétettetik, a' *simplex* lopásban fosztásban meg-térvén a' kár, a' véteknek nagyobb 's kisebb

T I T U L U S I.

voltához képest, *mitigálhatni a' sententziát* vasban jártatással, vagy páltzáztatással, a' hol a' bűnösnek élete meg-jobbítása felől lehet reménység. A' meg-fogáskor a' latroknál talált akármilyenféle magok javok, a' meg-fogó, 's fogató személyeké leszzen; de a' mi a' Régiment-hez való, belőle az el-nem veszhet, hanem a' Régimentnek meg-térítessék. A' tolvajlott vagy lopott jókból a' kik részesülnek tudva, azok-is fel-akasztatnak.

A R T I C U L U S XXXII.

A' Szegénység szekereit, vagy vonó marháit el-sikkasztók ellen.

HA kinek szekér vagy vonó marha adatik, bizonyos ideig és helyig, annál pedig tovább viszi, és tartóztatja magánál, vagy maga hajt, és el-adgya, a' szekeres embert, vagy gazdáját el-vervén mellőle, avagy az magától el-szőkvén, és oda hagyván szekerét, marháját, azon kárvallott embernek kárát térítse-meg, és kezéhez adgya, vagy pedig azon Vármegyebéli, vagy Hadi Commissárius kezéhez, tudniillik nem csak a' szekeret és marhát, vagy azoknak igaz és érdemesárát, de a' mennyivel tovább tartotta magánál a' meg-határozott időnél, arra való jutalmát-is fizesse-meg, számlálván minden ökör vagy ló fáradságáért egy egy napra tíz pólturát, a' szekér koptatásáért pedig húsz pólturát, máskint *Gregarius* vagy alsó Tiszt lévén, ha meg-nem fizetheti, meghal érette, a' fellyeb való Tiszt pedig, a' kár és fáradság *refusióján* kívül, tisztit és betsületit fogja el-vesztetni. A' pedig sohol se légyen, a' hol a' szegény ember reá akad szekerére 's marhájára, ha harmadik, negyedik vagy akár hányad rendbéli kéznél találtatik-is, hogy fizetést kérjenek tőle érette, hanem minden fizetés nélkül azonnal ingyen adgyák viszfza néki, a' meg-írt büntetés alatt.

A R T I C U L U S XXXIII.

Az engedelem nélkül, szekér 's vonó marhák hajtók ellen.

MInt hogy pedig minden Lovas Compániának három szekerre, 's Gyalognak kettőre leszzen esztendősz fizetések, senki magától Hadi Commissáriusok *assignatiója* 's engedelmé nélkül, a' Falukról 's Városokról, vagy mezőről, szántó földről szekeret 's vonó marhát hajtani ne méréfzellyen, mert ha Tiszt lesz, tisztiből ki-vettettetik, a' köz legény pedig vastagon meg-páltzáztatik érette.

A R T I C U L U S XXXIV.

A' lopott vagy tolvajlalt akármilyen marhának, vagy portékának viszfza-adásáról, és a' kinél találtatik, annak büntetéséről.

A' lopott vagy tolvajlott akármilyen marhára avagy ingó jóra ha valaki reá talál, tartozik annak kívánságára, azon seregbeli Com-mendérozó Tiszt azt meg-árestálni, tisztinek el-vesztése alatt, és a' gazdája harmad magával Ország törvénye szerint reá esküdvén, minden halasztás nélkül viszfza-adattassék nékie, ha az alperesnek *evicto-ra* nem

T I T U L U S I.

ra nem lejend, de ha lesz, a' következendő *Articulus* szerint alkalmaztassa, és ha az a' kinél találtatik az olyan jó, urát nem adgya, kitől és hol vette, vagy le nem ad magáról helyes mentséggel, úgy mint vagy tolvaj, vagy lopó fog érette büntettetni, *juxta Decr. Tripart. Part. 3. Tit. 34.*

A R T I C U L U S XXXV.

Há annak, a' kinél gyanús marha vagy jószág találtatott, és eskütték tőle, Evictora vagyon, ahoz- való regressusáról, vagy ha maga-is ellenkezőt bizonyíthat, annak-is el-igazításáról.

Mivel pedig afféle orzott vagy tolvajlott akár melly jók iránt, melyre reá esküsznek, gyakorta olly dolgok-is történnek, hogy a' kitől el-esküszik, annak vagy *Evictora* vagyon, vagy hogy ellenkezőt bizonyíthat, hogy vétkeesen esküttek reája, az *Evictort* mindgyárt *evocálhassa*, az az ember, a' kinél az olyan jó találtatik *evictioja* idején, hogy ne vonódgyék fokáig az olly jók iránt való *controversia*, vagy ha magának ellenkező bizonyfága vagyon, 's lehet, *sequestrumba* 's árestomba vitetvén az el-eskütt jót, a' Biró adgyon újabb *terminust* a' perlekedő feleknek, és két annyival mint az első, ellenkezőt bizonyítván, hogy nem az a' jószág, vagy marha az, annak adattassék vizsgálja: De ha még-is bízik az első peres igazságához, és ellenkezőt akar bizonyítani, másfél annyi újabb bizonyfágokkal esküdgyék reá: Ha pedig az alperesse még sem nyúghatik, 's nem elégzik-meg, újobban meg-írt módon, árestom alatt tartatván azon jószág, két annyi újabb bizonyfágokkal esküdgyék reá, és következőképen, valameddig a' dolognak vége nem szakad, mindenik fél meg-kettőztesse újabb bizonyfágait, a' másfél bizonyfági ellen; holott pediglen az *Evictort* valaki *evictióra* nem *evocálly*a az első *terminusra*; tehet birodalma kívül, az ollyatén jóknak, *Novum* mellett ugyan azon Biró előtt keresse maga *pratendált* igazságát, melly Biró előtt mind a' két fél tartozik *compareálni*, máskint a' Biró reá küldheffen az olyan jónak kezéhez- való hozására a' *terminusra*, valakinél az olly jót találly, ha az idő alatt más kézre talált volna-is kerülni. El-fikkasztván pedig az az ember az olly jót, marhát, vagy portékát, meg-fogassa 's meg-fogattassa, és mind addig míg elő nem állíttya, fogásban tartathassa.

A R T I C U L U S XXXVI.

A' talált lóval, vagy egyéb marhával mit kell tselekedni.

A' kinek akárminémű marhája, lova, ökre vagy tehene el-szabadúl, vagy valaki latorfágából el-botsáttatik, és valaki meg-találly, tartozik Stráfa mesteréhez vinni, avagy Biró kezéhez, ha bizonyos urát nem tudgyák, a' Biró viszont minden zászló alatt ki-hirdetni, dob szó avagy trombita szó alatt, és ha ura találtatik, reá esküdvén harmad magával, adattassék-meg néki, úgy hogy a' meg-találónak

T I T U L U S I.

adgyon egy forintot, a' Birónak-is fáradságáért egy forintot: Ha pedig valakin találtatik, hogy roszszaságtól viseltetvén, akartva szabadította-el a' kötélről, vagy ólból, vagy akárhonnat felebaráttya marháját, az olyan nem tsak költségét's kárát tartozik az olyan kárvallottnak meg-téríteni, hanem azon fellyül érdeme szerint meg-is páltzáztassék.

A R T I C U L U S XXXVII.

Az olyan talált marhát vagy egyéb portékát el-titkolni tilalmas, nagy büntetés alatt.

A' ki efféle lovat vagy egyéb marhát talál, 's el-titkollya, vagy el-is fikkasztja, avagy adgya, (mellyet más egyéb ingó jókról-is kell érteni) úgy hogy a' gazdájától örökre el-vész, 's azután ki-tudódván, és viszsza nem adhatván, sem kárát meg nem téríthetvén, lopásnak tartassék, 's úgy bűnhődgyön mint lopó, a' véle lévő javai pedig *confiscáltatnak*. Ha pedig meg-téríti-is a' kárt, de nem mindgyárt, erősen meg-páltzáztassék érette.

A R T I C U L U S XXXVIII.

Az el-szabadult Lovakról, le-szedett vagy le-bíllott szer-számról, fegyverről, 's egyéb portékáról.

Mivel pedig afféle tévelygő 's talált Lovakon, nyereg, fegyver, és portéka-is szokott lenni gyakran, ha úgy találja meg valaki, azt-is tartozik vissza-adni egészen a' meg-találó. Ha pedig a' nélkül mondgya hogy találta, 's a' Biró előtt ha hitet mond róla, és sem nem tudgya, sem nem látta, sem nem hallotta senkitől, hogy ki mit vitt-el az olyan lórúl, vagy róla le-esvén vette volna fel, annak megadására ne kényszerítessék; De a' Biró ki-tudván 's keresvén a' látásból, vagy hallásból a' kinél vagyon, azt annak meg-térítésére, fogásban való tartással-is kényszerítse, ha külömben meg-nem akarná adni, és hogy el-tagadta, 's mindgyárt Biró kezéhez nem adta, meg-páltzáztassék érette.

A R T I C U L U S XXXIX.

A' hamis Levél és Petsét tsinálókrol.

VAlaki hamis levelet és petsétet tsinál, annál inkább ha véle él, és a' ki nevét-is meg-változtattya, feje vétetik érette, 's mindene *confiscáltatik*.

A R T I C U L U S XL.

A' Táborra vagy Vásárra menő emberek háborgatói, 's meg-fosztói büntetésekről.

VAlaki a' Táborra vagy Vásárra akárminémű jókat eladni vivő, vagy vissza-menő embereket, azon útban, vagy út félen, vagy helyben meg-foszttya akármelly javától, vagy akármiét el-kapja, ragadgya, és el-fut véle, igaz árát meg-nem adván, fizetvén, ha tsekély dolog, meg-páltzáztatik érette, máskint a' dolognak nagy vóltához képest

T I T U L U S I.

képest meg-hal érte: Valamelly Tiszt pedig az ollyat láttya, vagy meg-tudgya, úgymint Fő vagy Vicé Kapitány, Hadnagy, Zászló-tartó, Stráfa mester, Tizedes, és meg nem fogja, a' Hadi Biró eleibe 's kezéhez fogfágra nem adgya, tiszti 's betsületi vész-el érte: Ha pedig el-fzökteti, úgymint latornak pártfogója, valamint az ollyan tolvaj 's ragadozó, fel-akasztatik érte, vagy feje vétetik.

A R T I C U L U S XLI.

Más embereknek-is, férjfiaknak, aszszonyoknak, leányoknak, gyermekeknek fosztása tiltatik, azon halálos büntetés alatt.

A Zok-is hasonlóképen, kik más akármelly embereket, férjfiakat, aszszonyokat, leányokat, vagy gyermekeket meg-fosztanak, vagy valamieket el-ragadgyák 's el-vízik, mind pediglen ha a' Tisztje az olly latornak jelen lévén, láttya vagy meg-tudgya, vagy a' károsíttatott félnek, vagy másoknak vádgyára meg-nem fogja, 's Biró kezéhez nem adgya, mindgyárt a' meg-irt mód szzerint ezek-is hasonló büntetéssel büntettetnek.

A R T I C U L U S XLII.

A' nyereséget el-titkolóknak büntetésekről.

A' ki vagy nyereségben, vagy kótya-vetyélésben meg-tsallya tárfa-it, vagy a' sereget, és vagy a' kótyavetyélésre hit szzerint előnem adgya a' nyereséget, vagy a' kótyavetye előtt azért el-fzökik, mint nyilvánvaló tolvaj meg-hal érte.

A R T I C U L U S XLIII.

A' Rágalmazók, és egymás jó hírét nevét, vagy szemben, vagy hát megé meg-betstelenítők, 's kissebbítők ellen.

V Alaki felebaráttjának méltatlanul betsületiben gázol, és azt vagy szemben, vagy hát megé motskos szókkal illeti, gyalázza, jó hírében, nevében meg-betsteleníti, kissebbíti, a' Hadi széken *revideált* afék dolga, 's ha meg nem bizonyíthattya a' felebaráttjára kentt gyalázatot, nyelv váltságon maradgyon, *juxta Part. 2. Tit. 12.* és azt a' kissebb *onussal* benn se törhesse. Ki-ki pedig *homagiumának* *qualitása* szzerint büntetődgyék: Kire a' Commendérozó Régimentbéli Tisztek vigyázzanak, 's ha el-múlattyák, a' Hadi Birák ellenek *procedállyan* nak, és azon büntetéssel büntessék, mellyet a' rágalmazó érdemlett volna.

T I T U L U S II.

Mindenféle Vitézlő Rendeknek magok
alkalmaztatásokról.

A R T I C U L U S I.

A' hűségéről és engedelmeségről.

M Ind személy szzerint, mind köszönségesen minden Lovas és Gya-
log

T I T U L U S II.

log renden lévő hadakozó emberek, Nékünk és az öfzve-fzövetkezett Magyar Ország Statusinak, tartoznak betsületesen és híven szolgálni, igazaknak 's engedelmeseknek lenni, kárát el-távoztatni és tilalmazni, jóvát, böldegülésát, minden erejekkel és tehetségekkel segíteni, az elejekbe tétetett rend szerint való minden Tiszteknek, Hadi Vezéreknek, Generálisoknak, és minden felső tiszttben lévőeknek, magok vonogatása nélkül engedelmeskedni, semminémű zenebonát, vagy háborúfágot senki ne indítson, se valamire okot ne adgyon, hanem magát mind az ellenfégre, mind pedig az ellen való menetelben a' hartzolásra alkalmasan tartsa; a' Stráfára való menetelben-is és ostromkor éjjel és nappal; sőt minden alkalmatofságokban, valamikor a' fűkfég kívánnya, magát úgy visellye, a' mint betsületit szerető Vitézlő Rendet illeti. A' felső Tisztekhez való engedelmességet pedig így kell érteni, hogy nem tsak a' maga Ezerebéli Tiszteit értse ki-ki, hanem Generálisok, Kapitányok 's Hadnagyok, magok Tisztinek nagyobb vagy elébb vóltát fenn tartván, ha mikor, akármelly Hadi szolgálatban commendóztatnak, az ollyatén Commendóban vagy *Expeditióban* lévő magok Ezerén kívül való Tisztektől-is, tiztségeknek rendi szerint fügjenek egymástól, nem külömben a' Commendórozó alább-való Tisztek, és köz Katonák, vagy Hajdúk, az ollyatén Commandóban eleiben rendeltetett Tisztól, hasonlő büntetés alatt fügjenek, mintha maga Tisztinek nem engedelmeskednék.

A R T I C U L U S II.

Lárma történetkor ki-ki zászlója alá siessen.

LArma vagy riadás mikor történik, ki-ki zászlója alá fülson és fietve mennyen, máskint helyes mentsége nem lévén, élete vész-elérette.

A R T I C U L U S III.

(Vide Super. sub Tit: I. Art. 31.)

A' szent és egyéb záros helyek tilalmáról, 's azokból nagy szükségnek idején ki-viendő élésnek módgyáról.

A' Templomok, Klastromok, Káptalanok, Conventek, Ispitályok, Oskolák, Malmok, Sernevelők, Mészárszékek és Kováts műhelyek, Kortsomák, egyéb záros helyek háborgatása, a' közönséges Hadi törvények szerint, tilalmazva legyenek, senki azok ellen hatalmaskodást ne tselekedgyék, élete vészése alatt; És ámbár a' fűkfég kényszeríté-ne-is az ollyatén helyekről élést, abrakot, szénát és efféléket ki-hozni, az nem külömben, hanem a' Tisztinek jelen létével, és a' Pappal vagy Prédikátorral, 's azon helybéli Birákkal, vagy Tanátstsal való végezés szerint legyen.

A R T I C U L U S IV.

Az otthon hagyattáknak óltalmokról.

HAzoknál finló szegényeket, öreg embereket, gyermek ágyas afz-

T I T U L U S II.

szonyokat, szántó-vetőket, 's több oda haza hagyattakat, őltalmazzák, a' kik pedig meg-nyomorítanak, tselekedetekhez képest kemény büntetését el-nem kerülík. Az első Titulus alatt a' 31, 32, és 33-dik Articulusok szzerint.

A R T I C U L U S V.

A' Hadi fizetésnek valamelly okból el-késése miatt senki szolgálatyát el-ne múlassa.

HAvi pénz, vagy egyéb fizetés ha mikor későre talál a' Vitézlő Rendnek valamelly okból meg-adatni, békeséges tűréssel legyen, és a' miatt hivatallyát senki el-ne múlassa, azért ne zúgolódgyék.

A R T I C U L U S VI.

(Suprà Tit. I. Art. 26.)

A' Tiszteket senki betsteleníteni, vagy ellenek támadni ne mérészellyen.

SEnki az eleibe rendeltetett akármelly Tiszt ellen sem szóval, sem tselekedettel ne támadgyon, és azokat betstelen szókkal ne illesse, a' Hadi szék tetfszése szzerint való büntetésnek alatta.

A R T I C U L U S VII.

A' Salagvárdáknak tisztokról 's hivatallyokról.

A' kik Salagvárdául vagy őltalomúl valamelly helyre küldettetnek; azt minden tehetségekkel őltalmazzák, máskint a' ki el-múlattya, számadással tartozik a' nem őltalomért.

A R T I C U L U S VIII.

A' Salagvárdák és Protectiók ellen senki ne járjon.

VAlaki a' Salagvárdákat, Magunk, vagy Generálisink Protectióját meg-nem betsűli, vagy szidalommal 's motskokkal illeti, avagy az ellen támad, meg-hal érette.

A R T I C U L U S IX.

(Supr. Tit. I. Art. 16. Infr. Tit. 5. Art. 8.)

Senki idő előtt prédának ne esék, fereget ne bontson, élete vesztése alatt.

ÜTközvetkor, vagy őstromláskor, vagy erőflég meg-vételekor, mind addig míg a' harcz helyet el-nem nyerik, és az ellenségtől való félelem meg-nem szűnik, prédának senki ne esék; sőt ha fereget megbonttya, a' felettevaló Tiszt tartozik azt azért meg-ölni.

A R T I C U L U S X.

A' Harczon és Őstromon való nyereségből mellyik legyen köz a' Vitézlő Rendnek, mellyik az Ország számára.

A' Harczon és Őstromon lévő nyereség az ellenségtől, köz legyen azokkal, kik együtt vitézkednek a' harczon és őstromon. A' lövő és tűzes szerszámok, és azokhoz-való eszközök, por, golyóbis, és Fő Tisztekből álló Rabok, Országunk számára lésznek, a' kik nyerik mindazáltal, tisztetséges ajándékjok lészzen.

A R T I C U L U S XI.

Senki a' nyereséget erővel mástól el-ne vegye.

EGymástól erővel senki el-ne merje venni a' nyereséget, mert mint tolvaj úgy büntettetik érette.

T I T U L U S II.

A R T I C U L U S XII.

A' más ember tselédgye tsalogatásáról.

MAs ember szolgáját, 's tselédgyét senki magához ne tsalogassa 's hitegessé, vagy erővel el-ne vigye, és maga szolgálatyába ne helyheztesse, az első Urának akarattya ellen, a' Hadi széket tetszése szerint való büntetés alatt.

A R T I C U L U S XIII.

A' Profuszra, Tömlőtztartóra, Hóhérra senki ne támadgyon.

VAlaki a' Profuszra, vagy Tömlőtztartóra, vagy Hóhérra (ám- bár hivatalyát fogyatozással vinné-is véghez) támad, kemény büntetését el-nem kerülí.

A R T I C U L U S XIV.

A' kik hit le-tétel, bé-iratás, vagy Edictumok olvasásakor jelen nintsenek-is, azoknak meg-tartására kötelesek.

A' kik hitek le-tételének, vagy bé-iratásoknak, vagy Edictumok olvasásának alkalmatoftágával jelen nem találának-is lenni, mind- azáltal azok-is minden Edictumok meg-tartására kötelesek.

A R T I C U L U S XV.

A' Sáncz ástól senki magát el-ne vonnya.

A' midőn valamelly erőtségben, vagy sántzban munkálkodni kell, vagy sántzot tsinálni, vagy gödröket 's vermeket ásni, senki magát attól el-ne vonnya.

A R T I C U L U S XVI.

A' Táboron lövöldözni nem szabad.

SEnki a' Táboron szűkség kívül ne löjjön, kíváltképen éjtszaka épen nem, mert valakin találtatik, keménnyen meg-páltzáztatik érette; ha Tiszt léfzen pedig, a' Hadi széken vegye-el érdeme szerint büntetését érette.

A R T I C U L U S XVII.

Az engedelem nélkül való Sákmányozás tilalmas.

SEnki engedelem nélkül sákmányozni ne járjon, 's a' szegénységnek semmiféle barmát, öreg és apró marháját ne öllye, el-ne vigye, úgy egyéb javaiban, 's portékáiban-is meg-ne károsítsa, a' Hadi széken léendő kemény büntetése alatt. A' kárvallottaknak-is tartoznak károkat meg-téríteni.

T I T U L U S III.

A' Stráfálásról.

A R T I C U L U S I.

A' Strásán senki zenebonát ne indítson, ne löjjön, ne kiáltson.

A' Strása léte idején senki-is zenebonát ne indítson, szűkség kívül ne löjjön, máskint meg-lövöldöztetik érette. A' ki kiáltoz, vagy
fent

T I T U L U S III.

fent beszéll-is , ha a' miatt veszedelem talál következni , az-is a' fzerint.

A R T I C U L U S II.

A' Strását el-múlatóknak büntetések.

A' ki a' Strására rendelt idejekor vakmerőségből a' seregben meg-nem jelenik , harmad napig fogfágban száraz kenyérrel tartassék.

A R T I C U L U S III.

A' Strásáról vagy Portáról magokat el-vonók ellen.

A' ki a' Strásáról, vagy Portára küldetvén el-fut, vagy magát elvonn-ya, Tifzti engedelme 's parantsolattya kívül, meg-hal érette. Az-is a' ki a' strásán lováról le-száll 's úgy áll , vagy pedig sétál, meg-pál-tzáztatik; a' társai-is a' kik tudgyák a' tévő szándékát, 's meg-nem je-lentik, hasonlóképen büntettetnek.

A R T I C U L U S IV.

Senki maga helyében mást a' strására ne állítson , Tifzti engedelme nélkül.

A' Strásán lévő Tifztinek híre 's engedelme nélkül senki maga helyé-be mást a' strására ne állítson, hanem ha beteg találna lenni, hogy a' strásálást véghez nem vihetné, a' Tifztinek bé-jelentvén, úgy meg-engedtetik neki.

A R T I C U L U S V.

A' Strásán senki részeg ne légyen, se ne aludgyon.

SEnki a' Strásán részeg ne légyen, se el-ne aludgyék, mert kemén-nyen meg-páltzáztatik érette; sőt ha veszedelem következik mi-atta, 's a' rossz hír halláskor tselekeszi azt, meg-hal érette, ha pedig Tifzt leendő, tífztitűl meg-fosztatik, hanem ha hirtelen meg-beteged-ne, és az meg-bizonyosodna, kire-is légyen tekintet, dea' mennyire lehet, az olyan felől tartozik idején hírt tenni.

A R T I C U L U S VI.

A' Strására a' ki nem oda való nem kell vinni, és rendelt órájá-nál tovább senki se kényszerítessék strásálni.

SEnki olly embert a' strására ne vigyen a' ki nem oda való, és ren-delt órájánál tovább ne-is kényszerítessék a' strásán vigyázni, ki-váltképen ha azon strásához az ellenség közel vagyon, mellette, más-kint ha a' miatt valamelly rossz állapot következik, a' Tifzt fog éret-te büntettetni.

A R T I C U L U S VII.

A' Strásáról az ellenség rohanása előtt szabad ki-nyomúlni.

A' ki az ellenségnek reá rohanása miatt mégyen-ki vigyázó helyé-ből, azért meg-nem büntettetik.

A R T I C U L U S VIII.

A' Strásán lévők, ha valakit gonosz tselekedeten látnak, tartoznak meg-fogni.

T I T U L U S IV.

A' írásán lévő akármelly Tiszt, vagy köz legény-is, ha valakit lát gonosz tselekedni, 's meg-nem fogja, úgy a' írásán kívül-is, hasonló büntetéssel büntettetik, mint a' mit a' gonosz-tévő érdemel.

T I T U L U S IV.

A' Tábor meg-indulásának modgyárúl.

A R T I C U L U S I.

A' Dob vagy Trombita jel adáskor, ki-ki maga Compániájában maradgyon.

Mihelyt Dob vagy Trombita által jel adatik a' fel-ülésre, hogy már szintén menni kell, minden Lovas, Gyalog maga Compániájában jelen legyen, ha el nints commendérozva valahova, máskint keménnyen meg-páltzáztatik, az-is a' ki olyan tanácsot ad néki, hogy el-vonnya magát.

A R T I C U L U S II.

(Infrà sub Tit. 5. Art. 1.)

Senki a' Tábor induláskor ki ne maradgyon.

Senki ha egészséges leendő, a' Tábornak elébb való meneteléből gonoszúl ki-ne maradgyon, máskint ha el-marad, vagy egy mért földnyire el-távozik, testében szenyved érette, ha pedig ellenfégehez szökik, rajta el-érvén, meg-hal érette: Az ollyaténoknak szekerei pedig azokban lévő javokkal *confiscált*ván, azoknak fele Ország számára, fele pedig a' ki fel-talállya azoknak adattatik, levelei mindazonáltal, és más ott lévő portékái nem *confiscált*tathatnak.

A R T I C U L U S III.

A' Tábor menetelekor zászlója alatt ki-ki a' rendet meg-tartsa.

A' ki Tábor menetelekor, vagy másfzor-is zászlója alatt (kiváltképen a' hova Tiszti állírtya) rendben jól nem áll, Tiszti szabadosan meg-űtheti, ki ellen ha tufakodik vagy zúgolódik, meg-is verheti, minden maga meg-büntetése nélkül.

A R T I C U L U S IV.

A' Táborról hir, 's engedelem nélkül el-menőkről.

A' ki a' Táborról hir nélkül, engedelme nem lévén Fő Tisztitól elmegyén, a' miképen vét azzal a' parantsolat ellen, a' szerint büntettetik.

A R T I C U L U S V.

Senki a' Bagázia között ne lappangjon.

Senki magát a' Portékás szekerek közzé ne vonnya, ha nyavalyája nintsen, vagy Tisztitól engedelme, testének büntetése alatt. A' Tisztek-is affélében ne kedvezzenek; fokat a' Bagázia mellett ne hadgyanak, sőt ellenek vigyázzanak, mert ha el-múlattyák, a' Hadi Bírak ellenek *procedállyanak*, és érdemek szerint büntessék törvényesen őket.

T I T U L U S V.

A' zászloikat el-hagyokrúl, szökökrúl,
Passus nélkül járokrúl.

A R T I C U L U S I.

(Supr. Tit. 4. Art. 2. Infr. Tit. 10. Art. 6.)

Zászló alól hír nélkül el-menökrúl.

V Alaki el-fzökik, halál a' fején (*infr. Art. 11.*) vagy el-mégnyen zász-
lója alól, a' Commendérozó Fő Tiszt engedelme, és Passusa nélkül,
testi büntetését vészí, ha pedig ellenséghez szökik, és el-menő szán-
dékában tapasztaltatik, vagy már annak úttjában menni találtatik,
vagy azután kézbe akad, fel-akasztatik.

A R T I C U L U S II.

*A' Passusnak határa, és szabott ideje legyen, mellynél tovább,
seregétől ki-maradni senkinek nem szabad.*

A' kik fellyebb említett Passusokkal járnak-is meg-határoztaffék ide-
jek, mikor legyenek jelen zászlójok alatt, kire fok idő ne-is adattaf-
fék, és ha akkorra vizfsza nem jönének, ha Tiszt lesz, meg-árestál-
tatván számadása szerint büntettetik, a' köz katona, vagy gyalog pe-
dig keményen meg-páltzáztattatik, ha pedig néhány heteket, s hólha-
pokát mulat oda jártában, mentsége szerint büntettetik.

A R T I C U L U S III.

*A' Vitézlő Rendnek őszve-hajtására, a' Táborrúl ki-botsát-
tatott Vitézek magok viselésérül.*

HA kik a' Vitézlő Rendnek őszve-kergetésére ki-botsátatnak, keve-
sen mennyenek-ki, mert adatik melléjük ha kívántatik, a' Várme-
gyékben segítség, és ha melly Faluban afféle Vitézlő Rendet nem lé-
zengeni, nem lenni meg-érténdnek, ott meg-ne szállyanak, hanem e-
lébb mennyenek, a' szegénységet ne pusztcítsák az alá 's fel való járaf-
fal, se pedig pénz, és egyéb kedveskedés adásra, semminémű szín a-
latt ne kényszerítsék, ne húzzák, vonnyák, 's ne birtágollyák, 's rend
kívül ne-is fáraszfák, máskint panasz jövén utánnok, érdemlett bün-
tetéseket a' Hadi Széken el-vészí, mindazonáltal, ha más mértföldet,
vagy kettőt mentenek egy végben, első helyen meg-szállhatnak, ott
dolgok nem lévén, azután tovább mennyenek.

A R T I C U L U S IV.

A' kik Passussal házokhoz botsátatnak, mint alkalmaztaffák magokat.

A' kik házokhoz vagy másuvá ollyatén Passussal botsátatnak, úgy
járjanak, hogy minden délig két vagy harmad-fél mért földet,
dellyest-is a' szerint el-mennyenek, ha csak betegesek, vagy más aka-
dályok nem leszen, és éjtszakai meg-szálláskor bizonyfág leveleket ve-
gyenek azon helység vagy Vármegye Tízsteitől, hogy más háló he-
lyeken meg-mútcathassák, kik ha külömben tselekesznek, senki gaz-
dál-

T I T U L U S V.

dálkodással ne tartozzék nékiek, és ha a' miatt alkalmatlanfágot tsinálnak, meg-fogván őket, minden javokkal együtt, a' Hadi Biró kezéhez vigyék, érdemes büntetéseknek el-vételére.

A R T I C U L U S V.

A' Gazdálkodásnak, szekér vagy vonó marha adásnak módgyáról.

A' gazdálkodás-is mindazonáltal az illyetén Passus mellett járóknak, vagy szekér vagy vonó marha adás úgy légyen, ha a' Passusban azokról emlékezet lészzen, és a' honnan meg-indúlnak reggel, estig való meg-szálló helynél tovább ne vigyék azon szekeret és marhát; reggel pedig ott mást fogván, azt viszont más háló helyig viheffék, 's következendőképén e' szerint tselekedgyenek, ha a' kemény büntetést elakarják kerülni, a' kiknek pedig effélékről Passusok nem lészzen, éllýenek pénzekén. A' helységek mindazonáltal a' mi nálok találtatik, ilendő árron efféle útzóknak tartoznak adni, magok, lovok vagy marhájok eledelére valót, és italt-is.

A R T I C U L U S VI.

A' felettébb-való gazdálkodás tiltatik.

Senki felettébb-való gazdálkodásra ne kényszeríttessék, az olly Passus mellett járóktól, hanem a' kívül délben 's este bé-érik tisztefégesen, tsak annyi ételt kérjenek, és pénzes ital adásra a' szegénységet ne erőltessék, mert panasz jövőn ellenek, a' Hadi Széktől megbüntettetnek. Abrakkal-is tizen négy lóra, fél Posoni szapuval, vagy fél kilával egy abrakolásra, egy napra pedig más fél kilával bé-érjék: Ha zabja nem lészzen a' szegénységnek, adhat a' helyett árpát, vagy rodot amahoz képest kevesebbet.

A R T I C U L U S VII.

Az Excedáló Hadakat ha Passusok lesz-is szabad meg-fogni, ha tsak az Ország dolgában nem járnak.

HA kik pedig ezeket által hágják a' szegénység meg-foghattya őket Passus mellett-is, ha tsak a' köz jóban, és az Ország szoros dolgában nem járnak, és ha a' szegénység ellen támadnak, 's magokat meg-fogni, kiváltképén az Ország Tiszteinek nem engedik, és vagy ütés, vagy sebesítés esik rajtok, ki miatt halálok történik, magok lésznek az okai, mindazonáltal a' szegénységnek nem adatik szabadság, hogy ezen *Edictum* ellen járóknak halálokra törekedgyenek, hanem minden tehetségekkel azon legyenek, verés és sebesítés nélkül fogják-meg őket, és vigyék minden javokkal a' Hadi Biróhoz, hanem ha meg-fogások már külömben tsak nem lehetne.

A R T I C U L U S VIII.

(Sub Tit. I. Art. 16.)

A' Harczkor senkinek zászlója alól el-szaladni nem szabad.

ES mivel édes Nemzetünk igaz ügye mellett, minden élete fogytáig tartozik hadakozni, a' harczkor senki zászlója alól el-ne szaladgyon, 's meg-ne futamodgyék parantsolat nélkül, mert az ollyat a' Tisztnek szabad

T I T U L U S V.

szabad ott mindgyárt meg-ölni, annakutánna pedig valakik el-szaladnak, 's a' táborból el-futnak, mind pedig a' kik a' futást szaladást javallják, a' Hadi széken érdemek szerint meg-büntettetnek érette halálnak nemével.

A R T I C U L U S IX.

Beteggé senki ne tegye magát.

A' ki harcz idején, vagy előtte beteggé teszi magát, ki-tudódván a' dolog, érdeme szerint büntetődgyék-meg.

A R T I C U L U S X.

A' melly Zászló-tartó vagy más a' ki azt hordozza, el-veti a' zászlót, meg-hal érette.

A' melly zászló-tartók, vagy ha rend szerint nem azok-is, de a' zászló gondviselés bizattatott reájok, a' zászlót el-vetik, vagy kezekhez nem vészik, kiváltképen nagy szűkségnek idején, meg-halnak érette, nem külömben, ha magok kedve szerint vészik-is kezekhez, 's gondgyát nem viselik, míg Zászló-tartó esküttetik.

A R T I C U L U S XI.

(Supr. Art. 1. Infr. Tit. 10. Art. 6.)

A' Söldgyokkal el-szőköknek büntetések halál.

A' Söldgyával el-szőkö Vitéz-is meg-fogattatván, fel-akasztatik érette, ha pedig nem találtatik, dob vagy trombita szó alatt, jó híretől nevétől meg-fosztatik, azután-is pedig ha meg-fogattathatik, fel-akad érette.

A R T I C U L U S XII.

Ha ki más zászlója alá adgya magát meg-büntettetik.

Hasonlóképen ha más Zászlója alá adgya magát, el-hagyván az elsőt, Magunk vagy más Felső Tiszt engedelme nélkül, a' kit illet a' dolog, és tsak úgy akar tsapongani, testben büntettetik érette, és vizsfa adattatik.

A R T I C U L U S XIII.

A' Zászló-tartók hitesek legyenek.

A' Zászló-tartók a' zászlóhoz erős hittel eskütfessenek-meg, a' fereg előtt annak rendi szerint.

T I T U L U S VI.

Az Erőtségnek fel-adásáról, meg-egyezéséről, ellenféggel valo öszve-menésről, *Correspondenti*áról, beszéllgetésről, árúltatásról, kémekről.

A R T I C U L U S I.

A' Vitézlő Rend oktatásáról.

T I T U L U S VI.

Minden Generálisok, Fő és Vicé Kapitányok, Hadnagyok, jól oktassák 's tanítsák a' köz Vitézlő népet, mint visellyék magokat a' hadakozáskor és harczkor.

A R T I C U L U S II.

A' Harczot félben hagyni nem szabad.

A' melly Tisztek a' harczot félben hadgyák parantsolat nélkül, a' Hadi széken el-vészik érdemes büntetéseket.

A R T I C U L U S III.

A' Békeség tractájába rész szerint való botsátkozás tilalmas.

VAlamelly Régiment avagy Ezer a' Mi vagy Commendérozó Generálisunk hire nélkül az ellenféggel a' békeségnek tractájába botsátkozik, annak Tiszti gyalázatos halállal ölettetik-meg, a' köz rendből valók-is, érdemek szerint meg-büntettetnek.

A R T I C U L U S IV.

A' ki a' Harczon nem jól viseli magát.

VAlaki a' Harczon gyalázatosan viseli magát a' Hadi széktől érdemlett büntetését el-vészí.

A R T I C U L U S V.

Az Erősségben hű, tudós és bátor Commendánsok tétessenek.

Commandérozó Generális Uraimék az Erősségekben Hazánkhoz hű, a' hadakozásban tudós, bátor, kemény, és serény Commendánfokat, vagy Kapitányokat állítsanak-bé, jó *Instructió*val, és erősen meg-esküdtetlék a' Tisztre.

A R T I C U L U S VI.

(Tit. 1. Art. 28.) Item sub hoc Tit. Art. 7 & 8.

A' Várbeli Commendánsok magok viseléséről, és a' Vár tartásnak módgyáról, 's fel-adásának idejéről.

AZ Erősségben helyheztetett Fő Tiszt minden igyekezetivel azon legyen, hogy jó idején mentül több élést, lisztet, húst, főt, és egyéb szűkféges elefőget, vizet-is a' holott nints, tűzre való fát, és szűkféges épületre való fákat, álgýúkat, taraczkokat, mofárokat, port, golyóbist, ólmot, mofárba és kézbe való gránátokat, tűzes kofzorúkat, és egyéb tűzi szerfszámokat, érczeket, kovákat, lakatosokat, kovátsoakat, fzenet, vasat szerezzen, a' meg-bomlott lövő szerfszámokat idején *reparáltassa*. Ahöz az Erősség őltalmára-is jó Vitézeket, kik Hadakban próbált, tanúlt, bátor és álhatatosok, fogadgyon-bé az erősségbe, a' kik pedig nem fegyverhez, hanem tsak eleség vesztegetésre valók ki-űzze, magát alatta valóival szeretteffe, Tiszteit betsűllye, de fenýítékben-is tartsa, élését, porát, golyóbisát jókor kinek-kinek ki-adgya. A' Vitézlő rendet a' Vár meg-fzálláskor bátorítsa, a' félelmeseket biztassa, az ellenfégtől reá következhető erőszakos haláltól ne félljen, az ellenfég ellen serényen vigyázzanak, vitézkedgyenek, erősen tartsák, őltalmazzák az erősséget, fel ne adják mind addig, vala-míg elefőge el-nem fogy, avagy míg nem láttya, hogy az ellenfég é-
pen

T I T U L U S VI.

pen erőt vészzen rajtok, kiváltképen ha a' kőfal el-romlásával, ostrommal való meg-vehetését immár az ellenségnak láttya, avagy a' Vitézlő rend bádgyságát, és erőtlenedését vagy pártolkodásra való nagy szándékát, kit meg-nem zabolázhatna vészti eszébe, mellyeket látván, akkor osztán végezhet az ellenséggel okoson, mint sem magát és az egész Vitézlő népet, 's az erősségben való jókat el-veszeffe, mellyben külömben tselekedvén a' Fő Tiszt, és utánna való-is, mind fejét 's jószágát el-veszti a' szerint ha minden ok nélkül fel-adgya az erősséget, holott óltalmazhatta volna ha csak ideig-is. Az alatta valóknak-is el-fogy életek, ha ők léfznek okai a' fel-adásnak.

A R T I C U L U S VII.

A ki az erősséget csak ijeszítésre fel-adgya, annak büntetéséről.

HAsonlóképen a' Tiszt, és benne valók-is, kik az erősséget csak ijeszítésre, 's fenyegetődzésre mindgyarást fel-adgyák, életeket 's minden vélek lévő javokat el-vesztik, a' több vitézlő rend-is, ha ő miattok múlt el az erősség nem óltalmazása, 's abban előljárójoknak nem engedelmeskedtenek.

A R T I C U L U S VIII.

(Tit. I. Art. 28. Item Tit. 6. Art. 6.)

Az Erősség fel-adásakor leendő Capitulationnak rendiről, 's módgyáról.

HA pedig a' Tiszt az óltalomra való minden eszközökből ki-fogy, vagy tovább nem tarthatván, kételenítettik fel-adni, mentül jobban lehet úgy végezzen az ellenséggel, hogy mind maga, mind a' Vitézlő Rend, minden fegyverekkel békével és jó *comitivával*, ki-eresztett zászlókkal, dobbal botsással a' mi erősségeinkbe, vagy Hadaink közzé, az erősségben lévő minden *munitiókkal*, tűzes szerfzámokkal, porral, golyóbissal, egy szóval minden ott lévő akarmelley jókkal, mellyek alá elégséges szekér, vonó marha, és egyéb valami kívántatik adattassék, egy egész nap pedig többet ne tartozzanak menni két mértföldnél, ne-is kényszerítsék többre, magoknak mindenütt elégséges étel, ital, lovoknak 's marhajoknak széna, abrak adattassék, és hogy minden harmad napi menések után, egy nap nyugodhassanak, és ha valamelly vitéz az útban, vagy többen-is találának *excedálni* valamiben, azzal fel-ne bomollyon a' végezés, hanem az olly Tiszt, az olyanokrúl mindgyárt tégyen illendő *satisfactiót*, büntetést, az ellenség-is tartozzék, hasonlóképen az ő *excedáló* Vitéziről mindjárt *contentumot* tenni, és sem induláskor, sem úttyokban senki ne árestáltassék, annál inkább meg-ne öletteffék, és senki semmi javaiban meg-ne károsíttassék, akárminémű okból-is és szín alatt: Az Erősségben eltemettetett testek békével maradgyanak: Az Erősségből való ki-menetelre harmad napi készület engedteffék: Az erősség meg-szállása alkalmatosságával történt minden egymás ellen való akarmelley ellenkezések

T I T U L U S VI.

zések el-temetteffenek, a' végezés és alku pedig, minden álnokfág 's tsalárdság nélkül szentül meg-tartassék mind a' két részről, mellyből mindenikének egy egy *Exemplar* petsétes *subscriptio* alatt adattassék, az ellenség köziben-is senki ne *recipiál*tassék, ha oda akarna-is menni, sőt el-szökvén, úgy-is vizsgálta adattassék.

A R T I C U L U S IX.

Az erősség fel-adása után a' zálogok el-botsáttassanak, mind a' két részről.

A' Zálogok mind a' két részről el-botsáttassanak, az Erősség fel-adása után, addig-is pedig tisztellegesen tartassanak 's tápláltassanak mind a' két részről, és a' kizálogja vólt, ki-ki azzal mennyen-el, és más részre ne állhasson, sem béne fogattassék.

A R T I C U L U S X.

A' Zálogoknak securitásokról, hogy meg-ne rontassanak.

Mikor az ellenséggel *armistitium*nak kell lenni, vagy irás, vagy zálog által, a' végezés úgy legyen, hogy sem egyik, sem másik zálog meg-ne rontassék, vagy étel, vagy ital által való méreggel, vagy másképen-is.

A R T I C U L U S XI.

Az Armistitium vagy Békeség Tractája alatt az ellenségeskedésnek meg-kell szünni mind a' két részről.

AZ *Armistitium* vagy Békeség *Tractája* alatt egyik részről-is semmi ellenségeskedés ne legyen, sem árkot, sántzot vagy más egyéb épületet ne tsinálhasson az ellenség ellen, hit szegésnek büntetése, motsokja alatt, míg a' határozott idő el-nem múlik, mellyet mind a' két fél, dob vagy trombita szó alatt tartozik kihirdetni.

A R T I C U L U S XII.

(Infra Artic. 15.)

Az ellenséggel való Correspondentia tilalmas.

VAlamelly Tiszt vagy Vitéz a' Commendérozó Fő Tiszt parantso-
lattya nélkül az ellenséggel *correspondeál*, ámbár attyafia, rokona legyen-is, akár szóval, akár írással, akár izenettel, akár más akármi jellel, nyilván vagy alattomban, akár quártélyban, akármi helyben, időben, élete fogy-el, és minden Tábori javai *confiscáltatnak*, a' íze-
rint büntettetik a' közben-járó-is.

A R T I C U L U S XIII.

Az ellenséggel valaki Correspondentiáját tudó, 's meg-nem jelentő büntetése.

A' ki az illyen *Correspondentiákat* meg-tudgya, 's az ellenségnek jött levelét kezéhez nem vészti, vagy meg-hallya, 's meg nem jelenti a' Tiszteknek, vagy meg-nem adgya, vagy küldi, vagy a' kímeket, 's a' levél hordozókat hallya, 's hirrre nem adgya, meg-nem fogja, és minden javokkal kezünkhöz vagy Generálifinkhoz nem küldi, meghal érette.

TITULUS VI.

ARTICULUS XIV.

A' Kimek fel-akasztatnak.

A' kik kímfégeben, vagy Ellenünk, Nemzetünk, 's Táborunk ellen való levél hordásban taláztatnak, ámbár ellenségnék levél hordói legyenek, meg-kinoztatván, a' *fassio* tételre, fel-akasztatnak, vagy tsak a' Hadak által-is (ha hóhér nem leendő) fel-nyársoltathatnak.

ARTICULUS XV.

(Sub hoc Tit. Art. 12. 17 &c. Item sub Tit. 11. Art. 9.)

Az Árúlok büntetése halál, és jószágok confiscatioja.

A' Mi és Nemzetünk, 's Hadaink árúloi-is fejek vétetvén, minden tábori javok és jószágok *confiscaltatásával* büntettetnek, ki-nyilatkozván valójában ellenek.

ARTICULUS XVI.

Az idegeneket 's meszszünnen jött magunk Nemzetét-is a' ki esméretlen, Hadi Biró'hire nélkül meg-fogadni nem szabad.

SENki az idegen Nemzetet, vagy magunk Nemzete közzül meszszünnen jötteket, ha tsak jó bizonyfág levele nem leendő, de úgy-is a' Hadi Birónak meg-jelentse, 's eleibe vigye, meg-ne fogadgya, 's magához ne végye, érdeme szerint való büntetés alatt; kire a' Hadi Birák vigyázván, az olyanok ellen *procedallyanak*, akár Tiszt, akárki legyen.

ARTICULUS XVII.

(Sub hoc Tit. Art. 12. 15. 20. 21. 22 & 23.)

Lövöldözés, éneklés, vagy más mód által-is a' Táborrúl az ellenségnek jelt adni árúltatás.

A' ki lövöldözés, vagy éneklés, vagy mulatás közben, éjjel vagy nappal, Magunk vagy Táborunk, 's Nemzetünk ellen valamelly jelt adánd, mint áruló úgy büntettették.

ARTICULUS XVIII.

Az engedetlen Tisztekről.

HA Generális, vagy más Tiszt ellen valaki észre vész, hogy Nékünk engedni nem akar, vagy ellenünk jár, tartozik Nékünk, vagy más Fő Tiszteinknek meg-jelenteni, élete vesztése alatt.

ARTICULUS XIX.

Az ellenségtől való ajándék vétel tilalmas.

VAlakinek magunk engedelme nélkül, ellenségünktől való ajándék küldetik, vagy akármelly Hivünknek vélt emberektől, de nem azok, szabadoson el-fogattathatnak, és Országunk számára *confiscaltatnak*, akárki által találtassanak olyanok, mind szekereftől, lovastól 's egyéb alkalmatosságoktól, érdemek szerint-is léfzen jutalmok abból, vagy egyébkint.

ARTICULUS XX.

Nevét, köntösét változtatni nem szabad.

(Infra Tit. 11. Art. 9.)

A' ki maga nevét el-változtattya, hamisságban jár 's árúltatásban,
H feje

T I T U L U S VI.

feje vész-el érette, és minden véle lévő java *confiscáltatik*, úgy a' ki köntösét azért változtattya.

A R T I C U L U S XXI.

(Super Art. 12.)

Az ellenségtől Protectiót hozatni, 's annak levelet küldeni tilalmas.

Ellenségtől senki *Protectiót*, se Passust ne hozasson 's hozattasson, sem leveleket azoknak ne küldgjön, Magunk vagy Generálisunk engedelme nélkül, mert mint áruló, úgy büntettetik érette.

A R T I C U L U S XXII.

(Supra Art. 20. Item Tit. 11. Art. 9.)

A' ellenség módgyára magát senki ne visellye.

A' Hadban magát senki ellenség módgyára ne visellye, 's úgy ne be-
széllyen, ne mulatozzon, mert elsőben meg-tömlötözöttetvén, ke-
ményen meg-büntettetik.

A R T I C U L U S XXIII.

(Sub hoc Tit. Art. 12. 15. 17.)

Az Ellenség leveleit senki ne folytassa.

Ellenségink akármelly Leveleit senki ne folytassa, hanem reá talál-
ván, Magunk vagy közelebb lévő Generálisink kezéhez hozza,
mert máskint mind az a' ki folytattya, mind a' ki meg-tudgya, hogy
valakinél olly levél vagyon, 's meg-nem jelenti, mint áruló meg-bün-
tetetik.

A R T I C U L U S XXIV.

A' Rabot 36. óránál tovább a' Vitézlő Rend magánál ne tartsa.

A' Rabot senki harmintharminthóránál tovább magánál ne tartsa, se el-
ne botsássa, hanem Magunk, vagy közelebb való Generálisunk
kezéhez hozza 's adgya, a' Hadi Széktől el-véendő büntetés alatt.

T I T U L U S VII.

A' Quártélyrúl.

A R T I C U L U S I.

Rendeltt Quártélyával ki-ki meg-elégedgyék.

A' Stráfa vagy Quártély mestertül, vagy Commissáriustól rendeltt
Quártélyával kiki meg-elégedgyék, maga ne válaszfzon magának
vagy a' másnak rendelttetet el-ne végye, vagy oda 's arra ne men-
nyen vagy szállyon, mert ha ki ellenkezőt tselekszik, keményen
meg-büntettetik. A' Téli Quártély dolgában pedig arra ki-adandó
Regulamentumhoz alkalmaztassák magokat.

A R T I C U L U S II.

*A' Quártély mesterek, 's egyéb Szállásosztók, a' Szállást és quártélyt
igazán oszszák ajándék vétel nélkül, és abban a' Vármegyék-
kel egyet értsenek.*

A' Quártély mesterek és egyéb Szállásosztók, hitek 's kötelefségek
szerint a' szállásokat 's quártélyokat úgy adgyák 's oszszák, hogy
kinek

T I T U L U S VII.

kinek kinek állapottyához 's tisztihez képest, a' mennyire az idő és hely engedi, illendő alkalmaztatása legyen, 's azért valami ajándékot senkitől semmi szín alatt fel-ne vegyenek, hogy arra nézve az adakozónak jót, 's másnak rosszát adgyanak, máskint mint hiti szegettek meg-büntettetik érte, ha kedvezésben vagy tsalárdságban találtnak; szükség a' Vármegye Tiszteivel-is egyet érteniek, azoknak ne *prejudicállyan*, hanem a' melly *proportio* a' Vármegyéktől ki-adatik, a' helységeket abban meg-tartsák, és többel ne *aggravállyák* őket, máskint-is a' teli quártyébéli *dislocatio* a' Vármegyék mellett hagyatatik, és nem szabad sem Fő Tisztnak, sem alatta valóinak, magatetfzése szerint a' quártyékat változtatni, és a' hadat *dislocalni*.

A R T I C U L U S III.

Ki-kí Quártyában rendelt tartással meg-elégedgyék, és azon kívül ne excedállyon büntetés alatt.

Mind a' Tiszt, 's mind Vitézlő Rend a' quártyában kinek kinek a' mi és mennyi fog rendeltetni, illendőképén a' Regulamentum szerint azzal meg-elégedgyék, és többre, vagy pénz fizetésre azon helységet, vagy gazdát ne erőltesse, mert ha ki többet vészzen gazdájától, vagy többre erőlteti, meg-büntettetik érte.

A R T I C U L U S IV.

A' ki a' Gazdával egy eledelen van, azzal-is meg-elégedgyék, vagy ha fogyatkozása leendő, annak az ő Magistrátusa orvosollja-meg.

A' hol pedig a' gazdával a' Vitézlő Rend egy eledégen vagyon, ha tsak méltó panasza nem lehet, elégedgyék-meg azzal, mellyel a' gazda él, ha pedig fogyatkozása leendő, a' Magistrátusa azon helységnek orvosollja-meg, a' minémű világgal pedig maga a' gazda él, azzal-is a' *Gregariuskok* meg-elégedgyenek és másra ne kényszerítsék.

A R T I C U L U S V.

Senki gazdáját, gazdaaszszonyát, 's annak tselédgyét meg-ne verje.

Gazdáját 's gazdaaszszonyát, vagy tselédgyét senki meg-ne verje, bestelenítse, máskint a' Hadi Széktől illendő büntetését vészzi, úgy-mint száz pálczát, ha pedig meg-véresíti, érdeme szerint büntettetik.

A R T I C U L U S VI.

A' Gazda, Gazdaaszszony, 's tselédgye meg-betsűllye szállóját illendőképén.

A' Gazda, Gazdaaszszony, 's tselédgye-is adgya-meg illendő betsűletit, és a' mivel tartozik szállójának, mert a' Magistrátustól ő-is érdemes jutalmát el-vészzi tselekedetinek.

A R T I C U L U S VII.

A' kik más szolgálattyában, vagy magok dolgában vannak, a' Hadak között azoknak Quártyé nem jár.

A' Szállásosztók, vagy Commissáriusok, azoknak, kik más szolgálattyá-

T I T U L U S VII.

lattyában, vagy magok dolgában vagynak a' Hadak közt, a' Mi vagy Generálisink *specialis* parantsolattyokon kívül azoknak szállás adással, annál inkább quártéllyal nem tartoznak, sőt ha szállást vagy quártélyt adnak, Magunk vagy Fő Tiszteink *Directiójából* senkit quártélyokból, vagy szállásokból, a' mennyire óltalmazhatták, kine tagadgyanak 's rekefzzenek, vagy mások helyére őket ne szállítsák.

A R T I C U L U S VIII.

A' ki Gazdájának vagy Gazda aszszonyának gondviselése alá bízvalamit, bizonyságai legyenek mit vésznek kezéhez, hogy jövendőben vitatás ne legyen felőle.

HA ki Gazdájának, vagy Gazdaaszszonyának gondviselése alá valamely jókat ad kezéhez a' szállók között, mikint, miket, és mennyit vésznek kezéhez a' Gazda vagy Gazdaaszszony jól meg-nézzé, 's másokkal-is mindgyárt akkor nézesse, kik bizonyfági lehessenek jövendőben, a' szálló-is mások előtt adgya kezéhez, mert ha csak magának, 's nem mások előtt adgya a' szálló Gazdájának vagy Gazdaaszszonyának, és azok el-vefztik azon jókat, a' mennyire a' Gazda vagy Gazdaaszszony fog esküdni, hogy voltak azon jók, többnek meg-térítésére 's fizetésére nem kényszeríttethetnek, ha csak ellenkezőt nem bizonyíthat ellenek. Holott pedig a' Gazda gondviselése alá nem adta, 's el-vész valamije a' szállónak, mind Gazda, 's mind tselédgye hittel mondván róla, hogy nem vették-el, sem másokkal nem vétették, sem ki vitte volna el nem tudgyák, mentek léfznek. Ha kik pedig jártanak quártéllyára a' szállónak, 's tudgyák, tartoznak meg-jelenteni hit alatt.

T I T U L U S VIII.

A' Gyújtogatásról.

A R T I C U L U S I.

Tűzet támasztani halalos büntetés alatt tilalmas.

SEnki a' Táborban, vagy Városban, Faluban, Templomokban, Scholákban, Házakban, és akármely épületekben tűzet ne támaszson szántszándékkal, mert mind az, 's mind a' ki arra fogadta vagy javallotta, szántszándékkal való tselekedetiért meg-égettetik érette, mellettek lévő javok-is *confiscáltatik*.

A R T I C U L U S II.

A' Tábor helynek-is meg-égetése kemény büntetés alatt tiltatik.

VAlakik a' Mi, vagy Commendérozó Generálisink engedelmé 's parantsolattya kívül, a' Tábor helyet szántszándékkal meg-gyújtják, az olyan ember véle lévő javaitól el-esik, (mellyek azon Hadi Birákra szállanak, a' kik Törvényt láttatnak reájok, őket illetvén az illyekre való vigyázás) és gyalázatosan ki-tsapattatik. Azért ki-ki

az in-

T I T U L U S VIII.

az indulás előtt, vagy el-óltsa tűzét, vagy a' tűztől gazt, egyebet elkapjon, hogy gyúladás gondolatlanfága miatt-is ne támadgyon, és azért számadásra ne vonattassék.

A R T I C U L U S III.

A' kinek gondatlansága miatt tűz támad, azért-is meg-büntettetik.

HA kinek gondviseletlensége miatt gyúladás támad, a' kártételnek mivólta szerint, a' Hadi széken érdemlett büntetését el-nem kerül.

A R T I C U L U S IV.

Tűztől felő's káros helyen senki ne dohányozzon.

SEnki sem útszán, sem széna, sem szalma közdött ne dohányozzon, száaz páltza büntetés alatt; ha pedig a' miatt tűz támad és kár, a' kárnak meg-térítésére-is fog kényszerítettetni, vagy tábori javai confiscáltaknak, vagy érdeme szerint meg-büntettetik.

T I T U L U S IX.

A' Fegyver 's Hadi eszközök gondviseletéről.

A R T I C U L U S I.

Fegyverét ki-ki tisztán és készen tartsa.

Minden Vitézlő Rend fegyverét tisztán tartsa, és fogyazkodás nélkül jól gondgyát viselleye, Táborban vagy másutt el-ne hánnya, vesse, ha mi híja vagyon, idején meg-tsináltassa, és mindenkor kéfzen tartsa, mert máskint ha gondviseletlensége miatt valami fogyazkodás találtatik benne, nem tsak keménnyen meg-páltzáztatik érette, hanem a' Táboron kívül lévén 's hevervén, a' Tábor rútságától-is tudgya tisztítania, úgy a' ki favágásra, vagy fertés ölésre fordíttya kardgyát 's pallosát, és egyéb fegyverét.

A R T I C U L U S II.

A' kinek Puskája a' Mustrán el-nem sül, lakol érette.

A' kinek Puskája meg-próbáltatván a' Mustrálásakor el-nem sül, meg-páltzáztatik érette.

A R T I C U L U S III.

Szükség kívül senki se vesztegeffe fegyverét, mert meg-büntettetik.

A' ki szükség kívül vesztegeti fegyverét, 's gyakorta lövöldöz, vagy vesztegetvén, ottan-ottan tsináltattya, faragtattya 's rontattya, a' dolgoknak minéműsége szerint büntettetik-meg érette a' Hadi széken.

A R T I C U L U S IV.

A' ki Fegyverét el-veszti, vagy el-lopattya, lovát el-vesztegeti, vagy el-adgya gonosz végre, büntetését el-nem kerül, mellyre a' Tisztek jól vigyázzanak.

T I T U L U S IX.

Valaki Fegyverét el-veszti, vagy gondviseletlensége miatt, vagy roszasága miatt el-lopják tőle, elsőben keménnyen meg-páltzáztatik, másodszor pedig nagyobbban meg-páltzáztatván, a' Táborról ki-tsapattatik, a' ki pedig lovát vagy fegyverét csak azért is, hogy a' Had viselésétől magát el-vonhassa, el-vesztegeti, rongya vagy el-adgya, hasonló büntetése leszen; tartoznak azért a' Tisztek szorgalmatosan arra-is vigyázni, hogy fegyverét, szerzfámát, töltését kotzkára, kártyára, a' Vitézlő Rend ne rakja, és szükség kívül lovát-is ne vesztegeesse; mellyre nézve minden hólnapban *revideálly* a' Tiszt a' köz katonák lovait, fegyverét, és el-tserélni-is hír nélkül ne engedgye, mert ha el-múlattya, a' Tiszt-is meg-büntettetik érte.

A R T I C U L U S V.

(Tit. I. Art. 31.)

Puska port, töltést, golyóbist, kovát, értzet, és egyéb aprólékot-is egymás között senki ne lopjon, kemény büntetés alatt.

Senki más puska porát, töltését, golyóbisát vagy kováját, vagy érczét el-ne lopja, a' táborban vagy táboron kívül-is, mert elsőben keménnyen meg-páltzáztatik, második tselekedetiért pedig meg-lövöldöztetik, hasonlóképen akármelly lóra való, vagy nyereghez való aprólékos szerzfámot vészen-is el, vagy lop valakitől.

T I T U L U S X.

A' Mustrárúl.

A R T I C U L U S I.

A' Mustrán ki-ki jelen tartozik lenni.

Minden Tisztek, Vitézlő Rendek a' Mustrának idején jelen legyenek, egy hó pénzek el-vesztése alatt, ha tsak vagy terhes betegségek, vagy más helyes törvényes mentségek nem leszen.

A R T I C U L U S II.

A' Mustra ne haladgyon, minden hólnapban egyszer véghez mennyen.

A' melly Tisztek a' Mustrát nem kedvellik, és halogattyák, érdemek szerint büntetessenek, a' Mustrálás pedig minden hólnapban, ha tsak meg-lehet, véghez mennyen.

A R T I C U L U S III.

A' kinek fizetése nints-is, a' mustrán meg-jelennyen.

A' kiknek fizetések nintsen, és a' mustrán jelen nem lesznek, nem lévén helyes mentségek, meg-büntettetnek.

A R T I C U L U S IV.

Költsön kért lóval, fegyverrel, szolgálval, a' Mustrán compareálni nem szabad.

A' Mustrán valaki költsön kért lóval, vagy fegyverrel, vagy szolgálval *compareál*, s nem magáéval, érdemlett büntetését el-nem kerülí.

ARTI-

TITULUS X.
ARTICULUS V.

Ugyan azonról.

VAlamelly Tiszt más Compániájával, vagy Vitézivel, vagy szolgájával mustrál, mind annak, 's mind a' ki maga Compániáját, vagy Vitézit, vagy szolgáját másnak adgya mustrára, gyalázatosan tisztitúl meg-válik.

ARTICULUS VI.
Az el-fzőköttekről és tsapongókról.

(Tit. 5. Art. I. II.)

A' kik el-fzőktenek fel-íratatván nevek, úgy a' kik széllyel tsapongának-is érdemek szerint büntetteffenek meg mind fzők, 's zászlójakat el-hagyók halállal.

ARTICULUS VII.
Maga vitézit senkinek fel-szabadítani, el-űzni önnön magától nem szabad.

SEnki-is maga Vitézeit Magunk vagy Commendérozó Generalisunk engedelmé nélkül fel ne szabadítsa, 's el ne botsássa a' seregéből, a' Hadi fzők büntetése alatt, se el ne űzze a' Hadi fzőken való törvényin kívül, annyival inkább Hartzra menetelekor, vagy kiváltképen, mikor a' Tábor meg-indúl, vagy Portára mennek, mind ezen elé szám-lált dolgokat a' Mustra mesterek minden mustrakorjól meg-vizsgálván, ha mi afféle taláztatik, a' Commendérozó Generalisoknak be-jelentsék. Mások-is a' kik tudgyák, el-ne titkollyák, mert hasonló büntetésbe esnek, mint a' vétkesek, *procedálván* a' Hadi Birák ellenek,

TITULUS XI.
A' Bironak Tisztiról, és némelly környűl álló dolgokról.

ARTICULUS I.
(Tit. 12. Art. I. & sequent.)

A' Generalis Hadi Biró az igazságot miként szolgáltassa.

A' Generalis Hadi Biró az igazságot és törvényt a' Mi nevünkkel, Isten törvénye, Hadi világos Articulusok, és a' Haza törvényei szerint-is itillye, és szolgáltassa, és a' mint szokás egy általlában minden törvények előttte legyenek.

ARTICULUS II.
A' kik ezen Articulusoknak ellene akarnának járni, mikint büntetteffenek.

A' kik vakmerőképen ezen Articulusoknak ellenébe téfzik magokat, az ollyakat fogassa meg a' Hadi Biró, és hogy büntetetlen ne maradvanyanak, azon Régimentbéli Tiszteknek az olly vétkesek büntetését adgya értésére, és ha kik a' meg-lőtt *deliberatió*val, és *sententiá*val *contentusok* lenni nem akarnának, a' meg-nyerettetett fél, a' mi

T I T U L U S XI.

felsőbb Hadi székünkre, vagy a' Mi jelen nem létünkben, Commenderozó Generálisunk eleibe *apellállyon*.

A R T I C U L U S III.

A' Testamentumokról, Obligatiokról, Contractusokról, és egyéb levélbéli állapotokról.

A' Hadak között lett Testamentumoknak, Obligatióknak, Contractusoknak, s egyéb levélbéli állapotoknak, mellyek Törvényes *Processussal*, vagy meg-egyező akarattól-is véghez mentek, tellyes erejek legyen, kiváltképen a' midőn Hadi Biró által *subscribáltattak*, és *ratificáltattak*.

A R T I C U L U S IV.

A' Hadi Biró a' gonosz-tévők ellen szorgosan el-járjon maga hivatalyában.

A' gonosz-tévők ellen a' Hadi Biró mennél szorgasabban *advertállyon*, hogy érdemlett büntetéseket valójában el-vegyék, és ha véghez nem menne, a' Tiszteket annak *executioja* iránt *requirállya*, és a' Törvényt töltse-bé. Az engedetlen Tisztek ellen pedig Commenderozó Generálisinkat, 's ha szűkség magunkat is *informállyon*.

A R T I C U L U S V.

Minden nehézségek a' Táborban a' Hadi Biró által revideáltassanak, az ingatlan jószágáról való Causákon kívül.

Mindennemű nehézségek, a' Táborban lévő Kereskedők, vagy Kalmárok, és Markotányok között, és más Hadi emberek között-is, a' mellyek *intervenialnának*, a' Hadi Biró által *revideáltassanak*, és igazítottassanak-el, az olly *Causákon* kívül, a' mellyek ingatlan jószágról, 's azokhoz tartozó *accessoriumokról* valók.

T I T U L U S VI.

A' ki a' Hadi Biró hivatalyára a' törvénybe nem compáreal, tizenkét forint a' büntetése.

Hogy pedig az ítélet igazságos lehessen, nem csak a' Peres és háborgó feleket, de a' Birákat-is és a' tanúkat, kiket a' Törvénytételre hivat, és más felsőbb Tiszteket-is, ha vakmerőképen viselik magokat, hivatalyá ellen, és el-menni, 's intésének-is engedni nem akarnak, a' Mi, vagy Generálisink tetszéséből, az ollyaknak Törvénybe való fogására, és tizenkét forintig való meg-büntetésekre adatik hatalom, ha a' hivatalnak idején, elégedendőképen nem menthetik magokat; hogy így a' Törvénynek folyamattya annál jobban lehessen.

A R T I C U L U S VII.

A' Commenderozó Tiszt consensusa nélkül semmi gonosz-tévőt a' Hadi Biró meg-ne szabadítson.

ES ez okon a' Commenderozó Generális, vagy más Fő Tiszt, ha mi olly dolog történik, illendőképen és szép rendel, a' Hadi Birónak eleibe adgya, és jól *informállya*, hogy a' vétkeket meg-büntethesse, és fenkit az olly Commenderozó Tiszt *consensusa* nélkül meg-ne szabadítson.

TITULUS XI.

ARTICULUS VIII.

A' Hadi Biró mindeneket jól examinállyon, és a' meg-fogattak el-ne botsáttassanak hire nélkül, sem a' vádlottak fogságba ne vitetteffenek tudta nélkül.

Minden Rabokat, és más ellenségtől szaladtakat, el-fogattakat, és a' kiknek hűségek felől kétség lehet, jól meg-examinállyon, vagy két Tisztnak jelenlétében, és az olyan Rabnak vallását együtt *subscribálván* 's petsételvén, a' Mi Cancellariánkra, vagy Commendérozó Generálisunknak bé-adgya: A' Rabok között pedig senki az ő engedelme nélkül el-ne botsáttassék, sem a' vádolt, vagy gyanús személyek meg-ne fogattassanak, vagy fogságba ne vitetteffenek az ő tudta nélkül, hanem ha a' gonosz tselekedeten kapják, meg-fogván, a' Hadi Birónak mindgyárt hírt tegyenek felőle.

ARTICULUS IX.

(Tit. 6. Art. 12. 15. 17. &c.)

A' Táboron a' köz jó ellen praktikálok exemplaris halállal büntetteffenek.

A' kik a' Táborban titkon Magunk ellen, vagy az Ország veszedelmére való dolgokat praktikálni tapasztaltatnának, az ollyakat *exemplaris* halállal büntetteffe.

ARTICULUS X.

Télnek idején a' Hadi Biró a' Quartélyokat meg-tekintse, 's vizsgálja, hogy ott-is a' vétkesek büntetteffenek.

A' Télnek idején a' Quartélyokat meg-tekintse, és ha kik vétkeseknek találtnak, vagy valakitől vádoltatnak, a' Tiszteknek adgya tudtára, hogy a' Hadi Articulusok szerint azok büntetteffenek-meg, ha pedig a' Tisztek meg-nem büntetnék, Magunknak vagy Fő Generálisinknak jelentse-bé, és ha miben nehézsége volna-is, vagy valami olly nagy dolog *occurrálna*, Tőlünk vagy Fő Generálisinktól végyen *informatiót*, hogy a' Mi, vagy Generálisink rendelése szerint, annak utánna *procedálhasson*, mellyre magok-is a' Régimentbéli Tisztek és Auditorok vigyázni, 's azt bé-jelenteni tartoznak.

ARTICULUS XI.

A' Hadi Biró a' Táborban a' singeket 's mértéket révideállyá, és az adásnak 's vételnek árrát szabja.

UGyan ezen Hadi Biró a' singeket, 's egyéb akármi mértéket a' Táborban *revideállyá*, és az adásnak 's vételnek árrát rendellye, a' helynek és az időnek alkalmatosságához képest, mellyet ha a' Kereskedők meg-nem tartanának, úgy a' Kortszárosok és Markotányok, a' vagy tsalárdságban tapasztaltatnának, mindennemű árújak és portékájok *confiscáltnak*, a' Mi vagy Generálisink hírével, 's engedelmeből. Tartoznak azért a' Régimentek Fő Tisztei a' Hadi Birák *dispositióinak* ez aránt engedelmeskedni, máskint az engedetlenségért a'

T I T U L U S   XI.

Hadi Biró *procedálhat* ellenek, és érdemekhez képest legyen törvényes büntetések.

A R T I C U L U S   XII.

A' Hadi Biró, a' Tabori Generalis Fiscusra-is vigyázzon, hogy az tiszttiben szorgalmatosan el-járjon.

Abban-is szorgalmatos munkás legyen, hogy a' Generális Hadi Fiscus, vagy annak emberei, a' magok Tisztit szorgalmatosan vigyék véghez, hogy minden hatalmaskodások el-távoztathassanak, és a' mellyek általunk, vagy Fő Generálisink által parantsoltatnak, véghez meheessenek.

A R T I C U L U S   XIII.

A' Hadi Generalis Fiscus a' Hadi Birótúl függjön, és attúl végyen magának rendet.

Ezen Hadi Generalis Fiscus a' fenn említett Hadi Birónak engedelmeskedgyen, és attúl végyen magának mindenkor törvényes rendet; A' Rabokat *consignálly*a, és azon *consignatiót* az Auditor kezéhez adgya, hogy azon Rabok az Auditor előtt *compareálván* meg-examináltathassanak, és így az igazságnak tellyes *complementuma* minden *criminalis causá*kban lehessen, és a' pereseknek úttyok, 's magok dolgaiban való *progressusa* el-ne rekesztelék.

A R T I C U L U S   XIV.

A' Hadi Biró a' Salagvárdiákra és Protectiókra-is vigyázzon, hogy minden rendeletlenségek el-távoztassanak.

A' fokszor említett Generalis Auditor azon igyekezzen, hogy a' mi Salvagvardiáinkban, és *Protectionalisink*ban, úgy Generalisinkban-is a' *Violentiák* és akárminémű boszszúságoknak nemei el-távoztassanak, és az igazság, 's annak rendi mindenekben meg-tartassék, és folyhasson.

A R T I C U L U S   XV.

(Tit. 12. Art. 4.)

A' Criminalis Causáknak revísiójában a' Vitéz Lő Rend köz-zúl-is Kapitányok, Hadnagyok, 's mások-is legyenek jelen.

A' véteekben járó *Causáknak revísiójára*, két Fő vagy Vicé Kapitányt, ugyan annyi Hadnagyot, Stráfa-mestert, Tizedest, és Köz legényt-is hívasson.

A R T I C U L U S   XVI.

A' Hadi Biró Specialis Protectio alá vétetett, kinek mindenek az igazság ki-fizolgáltatásban engedelmeskedni, és állni tartoznak.

ES mivel ezen Hadi Biráink, az igazságnak ki-fizolgáltatásában foglalatoskodnak, kiváltképen való *gratiánk* és *Protectionk* alá vétetfennek, ahoz képest alsó, felső Tiszteknek közönségesen, és személyszerint-is parantsoltatik, hogy nékiek azokban, a' mellyek az ő Tiszteket, és a' köz jót illetik, engedelmeskedgyenek, *assisztállyanak*, és ha azon

T I T U L U S XI.

azon dolgokban útnazni fognak, kívánfágoknak eleget tegyenek, és magokat vagy tselédgyeket, sem tselekedettel, sem szóval ne bofz-
szantsák, 's meg-háborítani ne engedgyék, sőt azok-is a' kik quár-
télyt osztanak, hogy minden hozzájuk tartozóival alkalmas és kö-
zel való quártélyok legyen, szükségés és illendő *provisio*val együtt
arra gondot viseljenek, hogy minden időben tisztyeket követhetők-
el, és semmi akadályok ne legyen. A' ki pedig az ellen tselekezik, e-
zen *Articulusok* erejével példásképen büntettetik.

A R T I C U L U S XVII.

(Tit. 12. Art. 13.)

*A' Hadi Biró a' Vitézlő Rend Tiszteire-is vigyázzon, hogy a' vétkesek büntetessenek, és minden Törvényekről rela-
tiót tegyenek.*

A' Hadi Tisztekre-is jól vigyázzon a' Hadi Biró, hogy a' vétkesek
keménnyen meg-büntetessenek, kik ha *remissusok* volnának, Né-
künk vagy Generálisinknak hírt tévén, az aránt adandó parantsola-
tunk szerint, törvénybe fogattatnak, és a' törvénynek *relatioja* után,
érdemekhez képest meg-büntettetnek. A' szerint több egyéb tör-
vénytételek-is, minekelőtte *executio*ban vétetnének, tartozik előnk-
be, vagy Commendérozó Generálisink eleibe *relatoria* vinni a' Hadi
Biró, és azoknak *ratificatioját* onnat várni, 's az *executio* tételt-is ahoz
alkalmaztatni.

A R T I C U L U S XVIII.

*Viseljen arra-is gondot a' Hadi Biró, hogy ezen Articulusok vagy
Hadi Regulák minden Ezerben gyakran publicáltassanak,
hogy minden rendeknek innotescállyanak.*

SZorgalmatos gondgya legyen arra-is a' Hadi Birónak, hogy a' Vi-
tézlő Rend Tisztei Fő és Vicé Kapitányok, 's egyéb Commendán-
sok, magok Ezereiben és seregeiben, ezen Törvényes *Articulusokat*,
vagy Hadi Regulákat gyakran publicáltassák, hogy kitsinytől fogva
nagyig minden rendeknek tudtokra legyenek, és senki azoknak nem
tudásával, magát a' törvény előtt ne mentegesse; nevezetesebben
azokat, mellyek ellen a' Vitézlő Rend gyakrabban szokott véteni.

T I T U L U S XII.

A' Hadi Törvényes Processusról.

A R T I C U L U S I.

*A' Generális Auditor, vagy Országos Fő Hadi Biró hivataljáról,
és több Hadi Birák rendiről, és számáról.*

Noha a' Régimentekbéli Auditorokon kívül minden *Districtualis*
Commendérozó Generálisink *Corpusai* mellett szükségesképen
kelletik egy-egy Hadi Biráknak lenni, a' kik azon *Districtusokban in-
terve-*

T I T U L U S XII.

tervenialandó Casusokat, Pöröket, és Régimentek Auditorok székéről eleikbe *appellált Causákat*, 's a' mint alább bővebben meg-jelentetik, *revideállyák és disjudicállyák*; mindazáltal más külső Keresztyén Országoknak bé-vött szokása 's példája szerint, hogy az igazságnak ki-fizolgáltatásában, annyival jobb rend és mód *observáltassék*, és a' nagyobb *importantiájú* dolgokban, az *apelláló Causansok* az első *apel-látának revisióján acquiescálni* nem akarván, fellyebb-is viselhessek dolgokat, szűkségesnek ítéltük, hogy Magyar Országban lévő egész Armadánkban, egy Generalis avagy Országos Fő Hadi Biránk-is legyen, a' kinek az egész Hadaink között *intervenialandó* nagyobb *con-sideratiojü Casusokra 's Causákra Inspectioja* lévén, a' mellyek azok köz-zül az ő székire tartozandók lesznek, azokat Országunk írott Törvé-nye, mind pedig Hadainknak ki-adott Hadi Regulák, és Törvényes *Edictumink* szerint, a' mint az igazságnak rendi hozza magával *revi-deálhassa*, és végképen el-igazíthassa alább következő rendtartás szerint, kinek némellykori *absistentiája* miatt, hogy az igazság kiszol-gáltatásában valami fogyatkozás vagy hátra maradás ne essék, a' Ge-nerál Staáb mellett, más egy Hadi Biráknak-is, úgymint említett Generális Hadi Biránk Vicéjének kelleik lenni. Az ollyatén Törvé-nyeken kívül, minden Hadi Biráink által a' következő mód, és rendtartás *observáltassék*.

A R T I C U L U S II.

A' Generális Hadi Biró eleibe tartozó Causákról 's Casusokról.

SZűkséges lévén először-is tudni, melly *Casusok* illesek egyenesen és *immediatè* a' Generális Hadi Biró székét, tetszett azokat követke-zendőképen rövideden fel-tenni. *Először.* Az egész nótát és árulta-tást illető *Casusok*, tudniillik: Ha titkon vagy nyilván ellenünk, 's ve-szedelműnkre tzelozna valaki, és főképen ha a' nevezetes ember, vagy Tiszt lenne. *Másodszor.* Ha ki az ellenséggel egyet értene, véle traktálna, Magunk vagy Ország Várait 's Hadait el-árúlna, vagy mást ollyat el-követni mérészlene, ki miatt Magunk 's Hadunk-is Or-szágoztúl el-veszhetne. *Harmadszor.* A' ki ezen gonosz szándékot tudná vagy fajdítaná, Nékünk, úgy Commendérozó Generálisink-nak-is idején bé-nem mondaná. *Negyedszer.* A' kik Generálisink el-len, kiknek Commandója alatt vannak, a' Haza szolgálattyan szó fogadatlanok, engedetlenek, pártutók, vagy ellene támadók volnának. *Ötödször.* Ha ollykor egész, vagy fél Régiment, vagy Compániák vétenek valamit, vagy olly veszekedés, egyenetlenség lenne, a' Tisz-tek 's alattok valói között, ki miatt a' Régimentbéliek *interessatusok-jok*. *Hatodszor.* Váarak 's Erősségek fel-adása, vagy ha ki onnan, vagy Tábor-

T I T U L U S XII.

Táborból, és Strásfáló helyéből ki-fzőkik. *Hetedszor.* A' kik Har-
czot álván, vagy vigyázatlanúl járván, magok Hadát, 's azon *Tra-*
ctust mód nélkül oda vesztik. *Nyóltzadszor.* Ha valamelly Tiszt,
vagy tsak köz legény-is a' Régiment Törvényiben és a' Hadi Biró e-
lőtt-is az első *appellata*kor, kiváltképen-való maga rövidségét látná,
fellyebb-való székünkre *appellálna*, a' derék dolgokban, kiváltképen a'
hol több Tisztek *interessaltatnának*.

A R T I C U L U S III.

A' Certificatiókról vagy Citatiókról.

MIndeneknek előtte tudni kell a' Hadi Biráknak, hogy ők magoktól
sem el-nem kezdhetik, sem *executioban* nem vehetik a' *Causákat*,
avagy Törvényes dolgokat, a' Commendérozó Tisztek híre 's *Com-*
missioja nélkül, hanem a' Régimentbéli Auditoroknak azon Régi-
ment Commendánsától, a' Hadi Biráknak, a' *Districthualis* Commen-
dérozó Generálístól, a' Fő vagy Generalis Hadi Birónak pedig tőlünk
vagy Fő Generálisunktól kell lenni arra parantsolattyoknak, 's ahoz
kelletik a' *certificatiók* állapottyában alkalmaztatni magokat, melly-
ben-is *competens terminust* adgyanak a' *Parsoknak*, és *in causam attra-*
ctusoknak, hogy magok mentségéhez-való készületre elégséges idejek
leheszen, meg-küldvén írásban nékik az egész *actiót*, mellynek neve-
zeti a' Hadi Törvények folyásában *species facti*; ha pedig szorgos a'
dolog, kiváltképen a' világos *criminalis casusokban*, úgy az *evidens*
Notában, a' hol az olyan személyek jelen vannak, akár Tisztek, akár
Nemesi Rendből álló Hadi emberek legyenek, Hazánk törvénye fze-
rint, *ad tertium* citáltathatnak, úgy a' fogva lévő *Malefactor* rabok-
nak, tsak három négy napot-is *terminálhatnak* valamelly hiteles fze-
mély által, akarki legyen az, tsak szóval való izenettel-is. Ha pedig
távolabb talál lenni, a' *certificálandó*, vagy meg-fogatandó személy,
annak az ő Commendérozó Tisztinek irván, az ő rendi szerint. Ge-
neralis Hadi Biránk akármedly *Corpusban*-is, vagy pedig más Hadi Bi-
ráink azon *Districthus*bélieknek, a' mellyhez léfznek rendeltetve, akár-
medly Commendérozó Hadi Tisztünk-is tartozik annak engedni, és
az olyan személyt *certificáltatni*, Régimentbéli Auditor, vagy más
Tiszti által küldvén a' véghez vitt *certificatiórul informatiót* azon Ha-
di Biráknak, a' mellytől *requiráltatik*, vagy ha az olyan személy ar-
ra érdemes lesz, meg-is árestálni, vagy fogattatni, és oda küldeni,
a' hová a' Generalis Hadi Biró, vagy más Hadi Biránk kívánnya, an-
nak az ő *requisitioja* szerint. Sőt ha valamelly Régimentbéli Tiszt
esnék-is olly vétekben, a' mellyért *inquisitionnak* kelletnék lenniellene,
az mindgyárt árestomba tétetessék, Generalis Hadi Biránk, vagy
más Hadi Biránk *intimatiojára*, Commendérozó Tiszteink által, és
mind addig árestombban tartassék, míg dolga törvényesen nem *revi-*
deáltatik.

TITULUS XII.

ARTICULUS IV.

*A' Törvényes Revisiora convocalandó Assessorokról,
's azoknak voxolásokról.*

A' Terminuson Revisiora kelvén a' dolog, az apróbb Causákban, leg-
alább tizenkét személyt, a' nagyobbakban, két annyit-is rendel-
lyenek Commendérozó Tiszteink, Hadi Biráink mellé Assessoroknak,
értelmes jó lelkű emberek, 's Tiszteket, és Gregáriusokat-is, *juxta*
Tit. 11. Art. 15. kik-is a' Hadi Törvények tizen-egyedik Titulusának
hatodik Articulusa szerint tartoznak el-menni a' Törvénybe, a' Hadi
Birák hivatallyára, és soha nem dél után, hanem reggel üllyenek a'
törvényben, 's minekelőtte a' törvényhez szólnak, az igazságra 's
törvényre (félre tévén minden tekintet, félelmet, haragot, gyűlöl-
féget, kedvezést) erős hittel meg-is esküdgyenek. Voxa pedig a' *dis-*
cursus után az alsótúl kezdve, nem egy mértékben, hanem kinek ki-
nek *gradusa* szerint több 's kevesebb számot tegyen. És ha idegen
Nemzet ellen volna a' pör, azok között-is a' Tisztek, 's Gregariusok
ki ne hagyattassanak, 's minden rendbélieknek voxa külön fel-irattas-
fék, 's azok után úgy következze a' *Deliberatio*.

ARTICULUS V.

A' Hadi Törvényben léendő Praesesoról.

Minden Törvény-tételben pedig, a' Hadi Birák előtt itéltetni szo-
kott Causákban, egy Fő Stráfa Mester *Praeside*állyon, úgy a' Regi-
mentekbéli Auditorok *revisio*jában-is. De a' Generális Hadi Biró
törvénytételében, a' hol két perlekedő fél között forog az igazságnak
ki-szolgáltatása, hatalmaskodás, kártétel, adósság, *Contractusok*, *Le-*
gatumok, 's más egyéb afféle keresetek állapottyában, a' mennyiben
azok a' Hadi Széket illetik, maga *Praesideál* a' Generális Hadi Biró, ki-
vévén a' nagyobb *Casusok*béli, főben, tisztt 's betsület elvesztésben já-
ró dolgokat, kiknek *revisio*jában, a' Generális Hadi Biró mellett egy
Generál Stráfa Mesternek kell *praesideálni*, melly *Praesessel*, ha a' Hadi
Biró egy voxon nem lenne, 's meg nem egyezhetnének egymással a'
fententzián, tehát azon *Districtus*béli Generális által újabb Birák ren-
deltetvén, újonnan való *revisio*ra kellyen a' dolog, a' mint alább a' He-
tedik Articulusban-is van emlékezet felőle.

ARTICULUS VI.

A' Causák Condescensiojáról, Indebitáról, és Calumniáról.

HA valamely adósság, *violencia*, betstelenítés, vagy más egyéb a-
kármiféle kereset végett, két ellenkező fél perel egymással, a' hol
írásbéli *Certificatoriáknak* kell *emanálni*, és az ollyakban, vagy *actiók*-
ban *notabilis defectusok* esnének, a' neveknek, helynek, és időnek fel né
írásában, 's ki nem fejezésében, mellyek miatt a' dolognak világos ér-
telme nem lehetne, és a' más *pars condescensio*t helyesen *allegálna*, vagy
contra competentiam Actoratus vel judicatus fundamentalis ratiokkal ex-
cipi-

T I T U L U S XII.

cipiálna, az aránt Országunk Törvényéhez tartván Hadi Biráink magokat, az ollyatén helyes *exceptiokat*, és nem minden aprólékos tsekély *ratiokból* állókat, a' törvénynek rendi szerint *admittalhattyák*. Ugy annak idejében az *indebitát*, és *Calumniát*-is, kiknek mindazáltal a' *Magistratualis* és *Criminalis Causákban*, mellyek *Privilegiataknak* tartatnak, semmi helye nintsen.

A R T I C U L U S VII.

Az Appellaták revisiojáról 's módgyárul.

AZ Appellaták, a' Regimentek Hadi Székiről azon *Corpusnak* a' mellyhez tartoznak, Commendérozó Generálisának Hadi Birája eleibe *per viam appellationis transmittáltassanak*, kiadván az *Instansnak* a' *Processus seriesét*, ha egy vagy más fél *apellálni* akarja, az igazság tételnek helyesebb meg. vizsgálására nézve, az egyéb *Causákban* (mert az *Edictumok* ellen való halálos vétkekben, főként a' köz rendeknek nem *admittáltatik* az *Appellatio*, hanem azon *Districtus* Hadi Birája eleibe *reportálván*, a' vizont Commendérozó Generálisinknak *reportállya*, és onnat végyen *resolutiót* felőle, miben maradgyon dolga) mellyre nézve a' Régimentbéli Auditorok, a' hol az *Appellationnak* *admittáltatni* szükséges, míg az nem *revideáltatik*, addig magok törvényét *executióban* se vegyék; de ha azon *Appelláló* fél, az elébbeni törvénytől fogva, két hét vagy ha meszszebb vagyon, négy hét alatt, *terminusban* nem véteti, azontúl ha nagy akadékinak helyes okát nem adgya, az *Appellatának* semmi ereje nem lesz, 's az elébbeni törvény, azon Régimentbéli Auditor által vétessék *executióban*. Ha meg-jelen is pedig az *appelláló* fél, tehát hogy ha a' Régimentbéli Törvény *approbáltatik*, oda *remittáltassék executióra*, de ha *reprobáltatik Districtualis* Hadi Biránk *authoritásában* marad annak *effectuatiója*. Tudni való pedig az is, hogy a' Regimentek székiről, tsak az ollyan *causákban*, mellyeknek keresettye avagy *acquisitioja* két hólnapi fizetését felül haladgya, az *apelláló* félnek *admittáltathatik* az *appellatio*, azon alól pedig nem kell *admittálni*, hanem a' Regimentbéli Commendáns hírével véghez mehet az *Executio*. A' *Districtualis* Hadi Birák elől pedig épen nem lehet *appellatio*, ha az ott való törvényt a' *Districtualis* Generális *ratificállya*, hanem ha a' *convincált* vagy el-marasztott fél *injuriatusnak* tartaná lenni magát, lehet újabb *revisio* kérésre, fellyebb való *recursusa*, az alább írt 23. Articulus szerint. Nem külömben ha a' Hadi Biró a' voxoláson a' *Prasessel* meg nem egyezne; a' mint fellyebb az 5-dik Articulus utóllján fel vagyon téve.

A R T I C U L U S VIII.

Az ügye fogyottaknak Prokátor rendelteffék, mások-is annak fogadásátul ne tiltassanak.

Considerálván pedig, hogy sokszor élet 's halál közt forog a' Hadi székelőtt fokaknak dolga, kik közt olly maga gondolatlanok, 's rész

T I T U L U S XII.

fzerint együgyűek-is vannak, hogy ha más nem segíti, a' ki helyes mentségekre való volna-is, elméjekkel fel-nem érik, szűkfégesnek i- tiltetik, hogy az olyanok (ha magok nem *provideál*hatnak szegény- ségek miatt magoknak) Prókátor rendeltessék, vagy ha más jóaka- rójokhoz biznának, azoknak tanátsával élhesseken, és mentségeket-is azok által *proponált*tathassák, 's *allegált*tathassák a' törvényben. A' mint hogy más egyéb *Causans*oknak-is nem tiltatik a' Hadi széken magok dolgainak Prókátorok által való folytatása. Hogy pedig a' nagyobb *consideratió*jú *Magistratualis Causák*ban jobb rendel folyhassanak, a' Hadi Széken a' törvények, szűkféges, hogy a' Generál Staáb mellé egy állandó, vagy *continuus* Fiscus rendeltessék, a' ki egyfzersmind *Causarum Militarium Director*-is légyen, és a' *Fiscalis* állapotokra-is a' Hadak között vigyázzon, 's gondot viseljen.

A R T I C U L U S IX.

Az Arestált vagy fogott Rabok felől, a' Hadi Biráknak léendő hir tételről.

EHez képest mihelyen valakit árestálnak, vagy valami Rabot hoz- nak, a' írásán álló Tiszteink azt mindgyárt a' Commendérozó Tisztnek bé-jelentsék, a' vizsont a' Hadi Birónak, vagy (ha Régi- mentet illet) az Auditornak hírt tégyen felőle, a' ki-is az ollyatén ra- bot, vagy árestált személyt, minden *circumstantia* fzerint szép tse- desen *examinál*lyá, és szemtől szembe, ki mivel vádoltatik, 's arra mit felel, ugyan előttök Hadi Biránk vagy Auditor fel-irassa, 's az előt- tők ismét meg-is olvastassa, a' fzerint voltaké a' feleletek.

A R T I C U L U S X.

A Bizonyságoknak Examennyeről, és a' Terminusra való idézésekről.
HA a' dolog nem világos 's a' vétkes tagadgya, vagy *qualificál*lyá, a' vád 's feleletekből a' Prókátorok, *pro* & *contra* formállyanak *de eo Utrumok*at *super specie facti*, nevezzenek bizonyságokat, 's azokat *criminalisekben* (mint másutt-is szokás) a' *terminusra* Hadi Biránk sze- mélyekben citáltassa jó idején maga eleibe, kik szemmel látott, fű- lökkel, nem másoktól hallott dolgokat mondgyanak, meg-kérdvén mindeniket, mit honnan tud, nem-is tsak hallomásból, kit-kit külön- külön, hogy egyik tanú a' másik vallását ne-is hallya.

A R T I C U L U S XI.

A Raboknak sokáig nem tartásokról.

AZ alatt lelkek esméretiben jár Hadi Biráinknak, hogy a' Rabokat so- káig ne fetrengtessék foglágban, a' ki már nem tsak őrizetnek, de néminémű dupla büntetés gyanánt-is tartathatik; mellyre nézve *ur- geál*lyák a' Commendérozó Generálist, vagy annak Helytartóját, a' Régimentbéli Auditorok pedig magok Commendánsit *super ordina- tione Judicii*, melly meg-lévén, azontúl a' Tanúk *Distantiájához*, vagy távol létekhöz képest mennél hamarébb adgyanak *competens ter- minust*

T I T U L U S XII.

minust nékiek, 's azt pediglen mind a' feleknek, mind Prókátoraiknak, Hadi Biráink, vagy magok hites Deákja, vagy *coassessor*a által mindgyárt adgyák tudtára, és ugyan akkor az ellen való *actiót*-is, *cum specificatis* egyfzersmind írva *transmittállyák* nékiek, az ellenek való *fassio*val együtt, a' bizonyfágok nevei nélkül, azt-is a' kit azon Alperesek az ellen magok óltalmára fzedettetnek-is, a' más félnek (ha vagy on ellene való Felperes) meg-küldgyék, hogy mind a' két részről jobban reá készúlheffenek a' bé-felelésre.

A R T I C U L U S XII.

Az újobban-való Inquisitióról.

EL-jövén pedig a' *terminus*, ha az újabb feleletekből ismét más homály avagy bizonytalanfág származnék, főképen a' halálban járó dolgokban, a' törvénytételt Hadi Biráink ne *precipitállyák*, ha a' dolognak mivólta szerint újabb *inquisitió*ra kell-is mennie.

A R T I C U L U S XIII.

A' kinoztatásnak el-távoztatásáról, és az Executiónak a' Commendérozó fejek előtt való Relatio nélkül meg nem lehetéséről.

HA tsak a' dolog 's némelly bizonyfág mintegy tapasztalhatóképen nem mütattya, kénra senki ne adattassék, melly némelly Országokban *notát importáló Casus*okon kívül szokásban lintsen. Annyival inkább a' ki meg-sententziáztatik-is, ne *exequáltassék*, senkit el se bortsáltassék, valamiga' *Processust*, mellyet az egész *deputáltt* Assessorok *subscribalni* 's petsételni tartoznak, írva Elönkben vagy Commendérozó Generálisink eleiben Hadi Biránk által nem *referáltatik*. A' melly Birák írást nem tudnak, azoknak Hadi Biráink írják oda képekben neveket. Több egyéb *executiók*-is a' Commendérozó fejek híre 's akarattya nélkül véghez ne mennyenek, *juxta* Tit. 11. Art. 17. Item *infr. sub hoc* Tit. 12. Art. 17.

A R T I C U L U S XIV.

A' Purgáról.

HA kinek bár *criminális* dolgában-is hitbéli *purgát* találnak, 's ha szintén abban *deficiálna*-is, úgy a' mint a' törvény hozza, *Conjuratoriával*, 's minthogy más elégedendő bizonyfág ellene nintsen, azért meg ne hallyon, hanem ha olly gyanús, inkább más *arbitralia* büntetése legyen, illőbb lévén a' vétkeft el-botsátani, mint hogy valahogy ártatlant el-veszteni; máskint-is minden *Criminalisekben*, embernek jobb mentségére mint sem vesztire keresni lstenes 's törvényes okokat. A' *Conjuratorok* pedig nem-is tartoznak egyébre esküdni, hanem hogy ők úgy tudgyák, 's úgy értik, 's úgy tarttyák hitelesnek-is, sőt úgy hiszik, a' mennyiben a' dolognak mivóltát a' vádoltatottnak élet

T I T U L U S XII.

tét 's tselekedetit tudgyák 's esmérík, hogy az ő hiti, mellyet le-tett igaz, és hamisság nélkül való. Erre nézve, a' melly *Conjurator* azon személyt ez előtt épen nem esmérte, azok számában bé sem vétethetik, melly törvénynek folyását is Előnkbe, 's Commendérozó Generálisink eleibe terjesszék, mint fellyebb Art. 13.

A R T I C U L U S XV.

(Tit. I. Art. 4.)

A' Hamis Tanúknak vagy el-hallgatóknak büntetésekről.

VAlaki szántsándékkal hamis bizonyfágot téfzen, avagy az igazat tudva el-tagadgya, mintha nem tudná, vagy pedig pénzt vagy más ajándékot fel-véfzen, hogy semmit, vagy hamisat vallyon, sőt a' ki arra reá beszéli-is, azon büntetésre érdemes, a' mellyel az, a' ki ellen hamisat vallott, vagy igaz mentségére valót el-tagadott, miatta ártatlanúl büntetődött, vagy büntetődhetett volna, vagy a' mennyiben ide illik, *juxta* Tit. I. Art. 4. bünteteffék.

A R T I C U L U S XVI.

Az Ezereknek, vagy Régimenteknek az igazság ki nem szolgáltatásáért való büntetésekről.

VAlamelly Ezerben vagy Régimentben azokban a' dolgokban, kik a' Régiment székit illetik, a' Tiszteknek közönséges *negligentiájok* miatt az igazság ki nem szolgáltatik, vagy szántsándékkal akarva halogattatik, az olyan Régiment Birói tisztit, tudniillik *jus gladium*-át veszti-el, 's *eo in casu*, a' Commendérozó Generális rendel Birákat más Régimétekből, az ott való *Causáknak* *dijudiciójára*; de ha tsak egy Tiszt találatnék azon vétekben, azért egész Régiment nem szenvedhetvén, az olyan *remissus* Tiszt, *juxta* Tit. II. Art. 17. bünteteffék.

A R T I C U L U S XVII.

Az Arestált személyeknek törvény nélkül el-nem bortsáttatásokról.

AKár melly Kapitány, vagy Hadnagy-is maga alatta valóját vétkiért arestálhattya ugyan, de el-ne bortsássa Commendérozó Fő Tiszti híre, és sem Törvény nélkül, mivel máskint képes büntetését el-nem fogja kerülni.

A R T I C U L U S XVIII.

A' szakadozva széllyel Commendéroztatott Regimentben revideálandó Causákban-való Biráknak más Regimentekből léendő ki-töltéséről.

HA valamelly Régiment idestova el-commendérozva volna, ki miatt a' Régimentbéli Tisztek a' Törvénytételhez elégségesek nem volnának, efféle állapotban Commendérozó Generálisink, a' fogyatozást más Ezerbéli Tisztekből hozzák helyre, tartozván az iránt *assistentiával* lenni Hadi Biránkhöz, valamint ebben, úgy más történetekben-is.

ARTI-

TITULUS XII.

ARTICULUS XIX.

*Ha valamelly Praesidiumban fok-féle commendérozott Had vagy
gyon, azok közül a' ki vét, annak büntetése módgyáról.*

Mídon valamelly Vég Házban, vagy Praesidiumban fok-féle commendérozott akár Lovas, akár Gyalog Hadak vannak, részenkint mind azokra az ott való Commendáns azon Helységben el-követett vétkekért, szintén úgy törvényt tehet, mint szintén kívül magok Oberstere, vagy Commendérozó Generálisunk; *in criminalibus aut factum poena involventibus, inflagranti deprehensis*: De ha egész Régiment, a' Staábbal együtt Batalio, vagy Squadron szerint volna benn (ki maga-is elégséges a' törvény tételre) ott a' Vég Házban, vagy Praesidiumban-is törvényt tehet ugyan, mindazáltal annak *executioja*, az ott való Commendáns hírével 's tetszésével mennyen végben. A' kit pedig a' Commendáns, olly számos Régiment, vagy Batalio benn létiben vétkéért árestál, azt huszon négy óra alatt azon benn való Obersternek vagy Tisztnek bé-jelentse, hogy az ollyat meg-büntesse érdeme szerint, ki-is azt véghez vinni tartozik.

ARTICULUS XX.

*A' Criminalis meg-szententziázott és exequáltt személyeknek körül-
löttök lévő mobilis javai kinek cedáallyanak.*

AZ árúltatásban, vagy notában tapasztalt 's meg-szententziázott embernek körülötte találandó mobilis javai azon Hadi Birót illetik, a' ki törvényt tett reája, és *executioját* véghez viteti, (ide értvén a' fellyebb írtt nyóltzadik Titulusnak második Articulusát-is több *Casusokkal* együtt, a' hol efféle történik,) a' több jószága pedig a' Fiskust illeti Országunk Törvénye szerint: úgy más *condemnáltt és exequáltt Malefactoroknak* mellettek lévő mobilis javai-is azon Hadi Biróé, a' ki törvényt téfzen reájok (azt tartván Hazánk írott törvénye-is, hogy az ollyak a' magok körül lévő ingó bingó javait el szokták veszteni, kik azon Birákra szoktak szállani, a' mellyek által itiltetnek) ki-vévén a' Gregariusok javaiból egy lovat 's fegyverét, melly a' Régimenthez tartozik, a' többihez hozzá nyúlhat a' Hadi Biró. Ha pedig Tisztnek történnék halála akármiképen, annak a' jobbik lova a' Régiment Commendánsára száll, a' többiről a' Hadi Biró *disponál*, ha törvényesen *exequálttatik*: De ha Felelégek 's Gyermekek léfzen, kik *miserabilisek*, az ollyakra legyenek a' Hadi Birák *reflexióval*, 's tellyefféggel azon jókból őket ki-ne rekeszszék, melly-is jó lelkek esmérési szerint való itilettyekre hagyattatik. Ha pedig más halállal múlnak ki e' világból, *juxta Tit. 1. Art. 19.* kell *succedálniok*.

ARTICULUS XXI.

A' Birságokról, és Hadi Biráknak a' Causánsoktól járandó jutalmok.

A' Birságok meg-ítélése állapottyában, Hazánk élő törvényeihez al-

T I T U L U S XII.

kalmaztassák Hadi Biráink magokat, a' melly *privata Causákban* pedig birságok *intervenialnak*, mellyekből Országunk Törvénye szerint, a' Biráknak részek szokott járni, az ollyakban semmi fizetést ne kívánnyanak a' Hadi Birák a' perlekedő felektől, hanem a' hol afféle nem lesz, tartozik az *Actor*, vagy a' nyertes fél a' Hadi Birónak legalább tizenkét forintot adni, a' *Processus Taxáján* kívül: A' hol pedig a' *Causansok* vékony állapotúak lesznek, az ollyaktól kevesebbel is *contentus* legyen a' keresetnek minéműségéhez képest, sőt a' hol épen szegények, vagy Gregariusok között forog a' dolog, az ollyaktól semmit se végyen, az igazságot pedig vontatás's halogatás nélkül ki-szolgáltassa nékik.

A R T I C U L U S XXII.

A' Hadi Törvényeknek a' más felektől való meg-külömböztetéséről.

TUdva legyen pedig mindeneknél, hogy meg-írt Hadi Biráink előtt, tsupán csak a' Hadi Rendek, 's azok ellen panásló személyek dolga, és ezen Hadi *Edictuminkban*, 's Törvényeinkben foglalt *Casusok* állapottya fog *revideáltatni*, mert az egyéb féle *occurentiákban*, *observato foro rei* a' *Politicum* és *Oeconomicum*béli dolgoknak *ad suam instantiam*, úgymint az ő tulajdon *Processusokra* kellek *relegáltatni*, hogy sem egy, sem más Törvényes *Forumnak*, a' Hadi Törvények ki-szolgáltatásából Országunk Törvénye ellen valami *Præjudiciuma* ne következék.

A R T I C U L U S XXIII.

A' Novumról, avagy újabb Törvénykezésről.

NEm *præcludáltatik* azonban senkinek is úttya Fő Generálisunkhoz, vagy végtire Magunk személyéhez is téendő *recursusra*, ha tudnia illik valaki *injuriatusnak* tartaná lenni magát, *ad viam novi Judicii* eredni kívánna, az ollyanoknak igen is, *præter materiam illorum Casuum*, mellyek a' Hadi *Edictumok* szerint *in Instanti exemplariter* büntetetni szoktanak, meg-nyittatik úttyok, kívánt igazságoknak *administratiojára*, és ki-szolgáltatására.

A R T I C U L U S XXIV.

Más egyéb Observatiókban Országunk Törvényéhez alkalmaztassák magokat a' Hadi Birák.

EGyéb *Particularis Observatiók*at, kiknek a' Hadi Törvénykezésnek rendiben, *sive in certificatione, sive in proponendo, vel defendendo* kellek lenniük, nem itiltuk szűkségesnek mindenestől *specificáltatnunk*, minthogy Országunk Törvényétől, *quoadmodum & ingressum procedendi*, nem igen külömböztetnek, 's ha mi ollyan *occurrálna*, az aránt Hadi Biráink tartsák és alkalmaztassák magokat, Hazánk élő Törvényeihez.

T I T U L U S XII.

A R T I C U L U S XXV.

A Ritka példájú Casusokban, Fejedelem vagy Commendérozó Generalisok tetszését kell venni.

HA mi olly *Casus* történnék, melyet ezen Articulusokhoz vagy Országunk Törvényeihez tsalhatatlanképen nem hasonlíthatnának, azokban a' Mi elménket, vagy távol való létünkben, Commendérozó Generálisink tetszését vegyék Hadi Biráink, melyek aránt más Keresztyén Országok Törvényeibéis méltó hasonló példájokat nyomozni, 's a' mennyiben illendő és igazságos, azon Törvényt követni.

A R T I C U L U S XXVI.

A Generálisok, Uri, és Fő Rendek Criminalis Causáiról.

Generálisink, Uri, Nemesi, és Fő Hadi Rendeink *Causai in Criminalibus* előttünk, *in Senatu revideáltatának*, Magunk jelen nem létében *Locumtenensünk praesideálván*. Ha pedig egymás között, más állapotok végett perlekednek, a' Hadi Széken folytassák dolgaikat mint mások, a' Hadi dolgokban.

A R T I C U L U S XXVII.

Az Executio, ha annyira-való értéke nints az el-marasztott félnek, honnan tellyen.

AZ adósságok, és más pénzbeli keresetekben, 's el-marasztásokban, ha annyira való értéke nem lenne a' *Convincáltt Félnek*, mint a' mennyin marasztatik, egy Esztendőbeli fizetése, az *Executio* erejével le-tartathatik, de tovább nem *extendáltathatik*. Lova, Fegyvere, Köntöse a' Hadaknak, melly a' Regimenthez tartozó *Executio*-ban nem vétethetik, hanem a' melly *mobilis* javok 's portékájok azon kívül táltatik, ahoz hozzá nyúlhatnak a' Hadi Birák, a' Commendérozó Tisztek hírével, a' mint fellyebb *Art. 13.*

Melly Hadi *Edictum*inkat és Törvényeinket, hogy mind azon felül meg-nevezett Fő, Közép, Alsó Rendben lévő Hadi Tiszteink meg-tartsák, 's az alattok valókkal-is meg-tartassák, és *Executio*-ban-is vegyék, *intimálljuk* mindeneknek, és kemény *indignation*kalatt hadgyuk, 's parantsollyuk-is. *Datum Anno & loco, quibus supra.*

MUTATO TÁBLA,

Mellyben a' T. Titulust, az A. Articulusst jegyez.

A.

Adásnak és Vévésnek árrát a' Táborban Hadi
Bíró szab. Tit. 11. Art. 11.
Ajándékot ellenségtől venni tilalmas. T. 6. Art. 19.
Akarmi móddal a' táborról jelt adni az ellenségnek
árulás. Tit. 6. Art. 17.
Alunni strásán nem szabad. Tit. 3. Art. 5.
Appelláták módgyáról. Tit. 12. Art. 7.
Areftáltt személyek. Tit. 12. Art. 9. 17.
Armistitium. Tit. 6. Art. 11.
Arrosoknak fosztói, s háborgatói. T. 1. A. 40.
Articulusok meg-tartására kemény büntetés alatt
ki-ki köteles. Tit. 11. Art. 2.
Árúlok halállal, és jószágok confiscatiojával bün-
tertetnek. Tit. 6. Art. 15.
Ásni fántzot mindenik tartozik. T. 2. A. 15.
Assessorok rendeltessenek a' Hadi Bírák mellé.
Tit. 12. Art. 4.
Assistálni az igazság ki-szolgáltatásában a' Hadi Bi-
rónak mindenik tartoznak. Tit. 11. Art. 16.
Aszfzonymnak meg-fosztása tiltatik. T. 1. A. 41.
Attyafiát a' ki meg-öli, mimódon büntettetik.
Tit. 1. Art. 15.

B.

Bágásia között lappangani nem szabad. Tit. 4.
Art. 15.
Baj-vívás. Tit. 1. Art. 17.
Bánás az ellenséggel alkalmatosságkor. T. 1. A. 29.
Bátor Commendáns réteffék. Tit. 2. Art. 5.
Betsteleníteni, és ellene támadni a' Tisztnek tilta-
tik. Tit. 2. Art. 6.
Békeséget traktálni Ország Plenipotentiariusán
kívül, vagy annak engedélme nélkül tilal-
mas. T. 6. A. 3.
Annak Traktája alatt semmi ellenkezés ne legyen.
Tit. 6. A. 11.
Betegség egy Vitéz-is magát nelegye. T. 5. A. 9.
Bírák jutalma. T. 2. A. 21.
Bíró a' Hadban mimódon folytassa az igazságot.
Tit. 11. Art. 1.
Bizonyfágok Examennye idézése. Tit. 12. Art. 10.
Bírfágok. Tit. 12. A. 21.
Bolondok vétkei mi módon büntettetnek. Tit. 1.
Art. 22.
Borbélyok állapotjáról. T. 1. A. 18.
Boszorkányok. Tit. 1. Art. 1.
Búgóknak Isteni szolgálat alatt büntetés adassék.
Tit. 1. Art. 6.

C.

Calumnia. Tit. 12. Art. 6.
Capitulálni mimódon kell a' Vár fel-adáskor.
T. 1. A. 28. Causák

Causák, melyek a' Generális Hadi Bíró eleibe tar-
toznak. T. 12. Art. 2.
Certificatio, Citatio. T. 12. A. 3.
Condensatio. Tit. 12. Art. 6.
Csapongók a' Mustrán meg-büntetteffenek T. 10.
Art. 6.
Cselédgyét másnak tsalogatni nem szabad. Tit. 2.
Art. 12.
Commendáns az Erősségben minémű kell T. 6.
Art. 5.
Mimódon kell magát vífelni. Tit. 6. Art. 6.
Mimódon tartsa a' Várat. Ibidem.
Mimódon adhattya-fel az Erősséget. Ibidem.
Ha Capitulál mi rendet és módot tartson. Tit. 6.
Art. 8.
Annak fel-adása után a' zálog el-botsáttatik. Tit. 6.
Art. 9.
Compániájában ki-ki légyen midőn indulatkor
jelt adnak. Tit. 5. Art. 1.
Confiscáltatik az árúlok jószága. Tit. 6. Art. 15.
Contractusok a' Hadban Hadi Bíróra vannak bi-
zattatva. T. 11. A. 3.
Correspondentia az ellenséggel tilalmas. Tit. 6.
Art. 12.
Mellyet a' ki észre vészen, s meg nem jelent meg-
büntettetik. Tit. 6. Art. 13.
Criminalis Causákban némelly Hadi Tiszteknek-
is jelen kell lenni. Tit. 11. Art. 15.

D.

Dob szót hallván készültre ki-ki maga Com-
pániájában légyen. Tit. 4. Art. 1.
Dohányozni nem szabad tüztől félő helyen. Tit.
8. Art. 4.

E.

Edictum olvasáskor ha valaki jelen nem vólna-
is, annak meg-tartására-is köteles. Tit.
2. Art. 14.
Egymás ki-hívás. Tit. 1. Art. 17.
Élést Szent Helyekről szabadé kivinni. T. 2. A. 3.
Ellenséggel mimódon kell bánni, ha alkalmatosság
adatik. Tit. 1. Art. 29.
Szabad-e meg-ölni ha már rab. Tit. 1. Art. 27.
Correspondéálni véle tilalmas. Tit. 6. A. 12.
A' ki efféle Correspondentiát észre vészen, s meg
nem jelenti, büntetteffék meg. Tit. 6.
Art. 13.
Ellenségtől ajándékot venni tilalmas. T. 6. A. 19.
Attúl Protektiót hozatni nem szabad. T. 6. A. 21.
Annak levelet küldeni tilalmas. Ibidem.

Annak

M U T A T O T A B L A

Annak módgyára magát senki ne viselje Tit. 6. Art. 22.
 Annak levelét folytatni nem szabad Tit. 6. Art. 23.
 Ember ölés Tit. 1. Art. 7.
 A' melly fokféle módon eshet, 's miképen büntet-
 tetik-meg az ölö Tit. 1. Art. 9.
 Ha történetből esett, van-e büntetése Tit. 1. Art. 10.
 A' melly történetből esett halál, különb-külömb féle Tit. 1. Art. 11.
 Énekléssel a' Táborról ellenségnék jelt adni árulás Tit. 6. Art. 17.
 És más akármí móddal Ibidem.
 Engedelmeffég a' felsőkhöz parantsoltatik Tit. 2. Art. 1.
 Értzet lopni keményen tiltatik Tit. 9. Art. 5.
 Erőtségben mitsodás Commendáns tétessék Tit. 6. Art. 5.
 Ijesztésre ha fel-adgya meg-büntettessék Tit. 6. Art. 7.
 Ha Capitulál, mi módot és rendet tartson Tit. 6. Art. 8.
 A' fel-adás után, mind két részről a' zálog el-bo-
 tsáttassék Tit. 6. Art. 9.
 Étetés és annak büntetése Tit. 1. Art. 12.
 Excedáló Vitéz ha Ország dolgában nem jár, ám-
 bár Passusa legyen-is meg-büntettessék Tit. 5. Art. 7.
 Executio Tit. 12. Art. 13.
 Item Tit. 12. Art. 17.
 Exequált személyek javai Tit. 12. Art. 20.
 Exemplaris halállal büntettetnek-meg a' táboron,
 kik a' közönséges jók ellen valamit prakti-
 kálnak Tit. 11. Art. 9.
 Ezerben ha igazság nintsen Tit. 12. Art. 17.

F.

Fegyverét ki-ki tisztán és készen tartsa Tit. 9. Art. 1.
 Azt senki szükség kívül ne vesztegeffe Tit. 9. Art. 3.
 Ha el-veszti vagy el-ronttya valaki, meg-büntet-
 tetik Tit. 9. Art. 4.
 Költsön kérni Mustrára nem szabad Tit. 10. Art. 4.
 Fel-akasztatnak a' kimek Tit. 6. Art. 14.
 Félben hartzot nem szabad hagyni Tit. 6. Art. 2.
 Fel-szabadítani vagy el-üzni az alatta-való Vitézt
 nem szabad a' Tisztnek Tit. 10. Art. 7.
 Fiskus a' Hadban Hadi Birótól füg Tit. 11. A. 13.
 Fizetése nem járna-is valakinek de ha a' Hadak közt
 van, Mustrán meg-jelentsé Tit. 10. A. 3.
 Fizetésnek ideje ha el-múlik-is szolgálatról nem
 szabad el-menni Tit. 2. Art. 5.
 Folytatni ellenség levelét tilalmas Tit. 6. Art. 23.
 Fofztók büntetése Tit. 1. Art. 40.
 & 41.

G.

Gazda, Gazda aszfzony maga szállóját illendő-
 képen meg-betsüllye Tit. 7. Art. 6.
 Ha valamit vésznek gondviselesek alá bizonyfágok
 legyen Tit. 7. Art. 8.

Gaz-

Gazdálkodás módgya Tit. 5. Art. 5.
 Annak feletre valósága tiltatik Tit. 5. Art. 6.
 Generális Hadi Biró miképen folytassa az igazsá-
 got Tit. 11. Art. 1. Tit. 12. Art. 1. &
 sequentibus, vide plura sub litera H.
 Golyóbist lopni keményen tiltatik Tit. 9. A. 5.
 Gondatlan puskával való lövés Tit. 1. Art. 25.
 Es attól esett halál Ibidem.
 Gondatlanfág miatt ha tűz támad megbüntettessék
 Tit. 8. Art. 3.
 Gonosz-tévő ha magát meg-nem hadgya fogni, a'
 fogónak büntetés nélkül szabad meg-ölni.
 Tit. 1. Art. 23.
 Gyanús marha el igazítása Tit. 1. Art. 35.
 Gyermekeknek meg-fosztása tiltatik Tit. 1. Art. 41.
 Gyilkosság Tit. 1. Art. 7.
 Mitsoda a' büntetése a' ki Szüléjét, Feleféjét,
 Gyermekeit, 's Attyafiát meg-öli Tit. 1. Art. 15.
 Gyújtani tábor helyet tilalmaztatik Tit. 8. A. 2.

H.

Hadi Biró miképen folytassa az igazságot. Ti-
 tul. 11. Art. 1.
 Item Tit. 12. Art. 1. & sequent.
 A' ki az Articulusok ellen akarna járni meg-büntet-
 se. Tit. 11. Art. 2.
 Testamentumokat, Obligatiókat, Contractusokat
 és más efféle leveleket a' Hadban 's igazít.
 Tit. 11. Art. 1.
 A' gonosz-tévők ellen szorgosan járjon hivatal-
 lyában Tit. 11. Art. 4.
 Minden nehézségek a' Táborban a' Hadi Biró által
 igazgattatnak Tit. 11. Art. 5.
 Ingatlan jószágoknak Causája nem ötöt illeti Ibidem.
 Ha valakit citál, 's nem compáreál, tizenkét forint
 a' büntetése. Tit. 11. Art. 6.
 Meg nem szabadíthat senkit a' Commendérozó
 Tiszt consensus nélkül Tit. 11. Art. 7.
 Mindeneket jól meg-examinállyon, és sem a' vád-
 loztak a' rablágba ne vitessenek, sem a' meg-
 fogottak híre nélkül el-ne botsáttassanak
 Tit. 11. Art. 8.
 Télben a' Quártélyokat meg-tekintse, és a' bünö-
 söket meg-büntesse. Tit. 11. A. 10.
 Singet, mértéket és adás vévésnek árrát szabni hi-
 vatallýában jár. Tit. 11. Art. 11.
 A' Tábori Fiskusra-is vigyáz Tit. 11. Art. 12.
 A' Hadi Generális Fiscus, a' Hadi Birótól függ, at-
 tól vészren rendet Tit. 11. Art. 13.
 Salva gárdiákra és Protectiókra vigyáz Tit.
 11. Art. 14.
 Hivjon Criminalis causákban Hadi Tiszteket-is
 maga mellé Tit. 11. Art. 15.
 A' Hadi Biró specialis Protectio alá vétetett Tit. 11
 Art. 16.
 A' Vitézlő Rend tiszteire is vigyáz Tit. 11. A. 17.
 Praktikálókat a' közönséges jók ellen exemplaris
 halállal meg-büntesse Tit. 11. Art. 9.
 Ezen Régulákat, 's Articulusokat minden Ezerben
 gyakran publicálni parantsoltatik neki Tit.
 11. Art. 18.

M U T A T O

A' Hadi Birónak az igazság ki-szolgáltatásában mindennek engedelmeskedni, és assistálni tartoznak	Tit. 11. Art. 16.
Hadi Törvény Praefese	Tit. 12. Art. 5.
Had fokféle egy Praesidiumban	Tit. 12. Art. 5.
Hadi törvények külömbfége	Tit. 12. Art. 22.
Hadi fizetés, ha el-késne-is, a' szolgálatnak el nem kell múlni	T. 2. Art. 5.
Halállal fizet az áruló	T. 6. Art. 15.
Halál ellen szabadé néha embernek magát óltalmazni, 's mi módon	T. 1. A. 8.
Halál fok módon eshetik.	T. 1. A. 10, 11, & 12.
Ha méltatlan, a' szerzők meg-büntettessenek	T. 1. Art. 24.
Hamis levél vagy petsét tilalmas	T. 1. Art. 39.
Hamisan esküvők	T. 1. A. 4.
Hartzon el esettek lovai kire szállnak	T. 1. A. 19.
Hartzot félben hagyni szabadé	T. 6. A. 2.
Azon ha valaki jól nem viseli magát	T. 6. A. 4.
Ha a' zásló alól el-szalad	Tit. 5. Art. 8.
Határának kell lenni a' Passusnak	T. 5. A. 2.
Hirében valakit betsteleníteni	T. 1. A. 43.
Hir nélkül zásló alól nem szabad el-menni	Tit. 5. Art. 1.
Hit le tétel és bé-iratáskor ha valaki jelen nints-is, meg-tartására köteles	T. 2. Art. 14.
Hiv Commendans téteffék	T. 6. A. 5.
Hiveink közzé idegent, sem magunk Nemzetét, ha meszféről jött, Hadi Biró híre nélkül bé-fogadni nem szabad	T. 6. A. 16.
Hohérta támadni nem szabad	T. 2. A. 13.
Hűség	Tit. 2. Art. 1.

J.

Java kire száll a' ki hartzon el-esik	T. 1. A. 19.
Idegen, sőt még magunk Nemzetét-is, ha meszféről jött Hadi Biró híre nélkül nem szabad bé fogadni.	Tit. 6. A. 1.
Jelen kell lenni a' mustrán	T. 10. Art. 1.
Igazságot Hadi Biró mimódon folytasson	T. 11. Art. 1.
Indebita	Tit. 12. Art. 6.
Induláskor a' táboron senki ki ne maradgyon	Tit. 4. Art. 2.
Ingtatlan jószágok Caušnját nem a' Hadi Biró folytattya	Tit. 11. A. 5.
Inquisitio első	Tit. 12. Art. 10.
Inquisitio újabb	Tit. 12. Art. 12.
Ispitály fel-verői	Tit. 1. Art. 31.
Isteni szolgálat	Tit. 1. Art. 5.
Az alatt sugók bűgők, részegések, tobzódók, korszárosok büntetése	T. 1. A. 6.

K.

Káromlók	Tit. 1. Art. 1.
Ezeket titkolók meg-büntettettek	T. 1. Art. 2.
Kereskedés méreggel mimódon büntettetik	T. 1. Art. 13.
Kiáltozni a' stráfan tilalmas	T. 3. A. 1.
Kimek fel-akasztatnak	Tit. 6. Art. 14.

Kinek

T A B L A

Kinek jár quártély, 's kinek nem	T. 7. A. 7.
Kinoztatás	T. 12. Art. 13.
Kortsmárosok ha Isteni szolgálat alatt árúlnak, meg-büntettettek	T. 1. A. 6.
Kovát lopni keménnyen tiltatik	T. 9. A. 5.
Költsön kérni mustrára lovat, fegyvert, szolgát, nem szabad	Tit. 10. Art. 4.
Köntöst a' Hadakban, mellyel mundéroztatik, változás nélkül ki-ki hordgya	T. 6. A. 20.

L.

Lappangani Bágásia közt tilalmas	T. 4. A. 5.
Lármakor mit kell mivelni	T. 2. A. 2.
Latrok el-szalasztói, vagy illetlen el-botsátói	T. 1. A. 30.
Leányok fosztása tilalmas	T. 1. A. 41.
Levelt ellenségnek küldeni nem szabad	T. 6. A. 21.
Levél hamisítás tilalmas	T. 1. A. 39.
Lopni puska port, töltést, golyóbist, kovát, vagy értzet keménnyen tiltatik	T. 9. A. 5.
Lopók	T. 1. A. 31.
Azoknak büntetése	T. 1. A. 34.
Lovat kérni költsön mustrára nem szabad	T. 10. A. 4.
Lövés ha történetből esik, és ember sértődik	T. 1. A. 11.
Lövöldözni a' táboron tiltatik	T. 2. A. 16.
A' strásán annyival inkább	T. 3. A. 1.
Azzal a' táborrúl ellenségnek jelt adni árulás	T. 6. A. 17.

M.

Magistrátusra támadni, annyival inkább meg-ölni kemény büntetés	T. 1. A. 26.
Magokat a' kik meg-ölik, jószágok kire száll?	T. 1. A. 14.
Marha akárminémű ha el-szabadúl, a' kitől meg-fogattatik, viszfza adassék	T. 1. A. 38.
És arról le-húllott, vagy le-szedett, és megesmért portéka el-ne tagadtassék	Ibidem.
Marha hajtók	T. 1. A. 32.
Ha engedelem nélkül vagyon	T. 1. A. 33.
Meg-tartani ezen Articulusokat ki-ki büntetés alatt köteleztetik	T. 11. A. 2.
Méltatlan halálra öfzve czimborázott társoknak büntetések.	T. 1. A. 24.
Méreggel való ölés	T. 1. A. 12.
Azzal való kereskedés	T. 1. A. 13.
Mértéket adásban vévésben a' táboron a' Hadi Biró szab	T. 11. A. 11.
Mobilis javai az exequált személyeknek	T. 12. A. 20.
Mód a' szekér 's vonó marha és gazdálkodásban	T. 5. A. 5.
Módgya a' Capitulationnak a' Vár víváskor	T. 1. A. 28.
'S mi módon kell vinni a' várat	Ibidem.
Mód, mikor 's mimódon szükséges fel adni az erősséget	T. 6. A. 8.
Mustrán ki-ki jelen tartozik lenni	T. 10. A. 1.
Azon ha el nem-sül a' puska	T. 9. A. 2.
A' Mustrának nem kell el-múlni	T. 10. A. 2.

Minden

M I T A T O

Minden hónapban kell lenni *Ibidem.*
 Azon magát meg-jelentse, ha fizetése nem jár-
 na-is valakinek T. 10. A. 3.
 Arra költsön fegyvert, lovat, vagy szolgát kérni
 nem szabad T. 10. A. 4.
 Erre a' Tisztnek sem szabad költsön vött kato-
 nát vagy szolgát hozni T. 10. A. 5.
 Mustrán a' szokottak, és tsapongók meg-büntet-
 tessenek T. 10. A. 6.
 Senkit fel-szabadítani, vagy el-űzni önnön ma-
 gától a' tisztnek nem szabad a' mustrán T. 10.
 A. 17.

N.

Nemzetünköl való-is, ha mészéről jött, hi-
 veink közzé ne fogadtassék Hadi Bíró hi-
 re nélkül T. 6. A. 16.
 Nevében valakit betsteleníteni tilalmas T. 1.
 A. 43.
 Nevét változtatni a' hadakban nem szabad T. 6.
 A. 20.
 Nyereséget el-titkolni tilalmas T. 1. A. 42.
 Mellyik az Országé, és mellyik köz a' Vitézlő
 Rendnek T. 2. A. 10.
 Mástól erővel el-venni nem szabad T. 2. A. 1.

O.

Obligatoriak el-igazítása a' Hadakban a' Hadi
 Bíróra vannak bizattatva T. 11. A. 3.
 Oktatása a' Vitézeknek T. 6. A. 1.
 Oltalom mikor szabad T. 1. A. 18.
 Ország dolgában járó Vitézt ha excedál-is, nem
 szabad meg-fogni T. 5. A. 7.
 Ország törvénye oberválása T. 12. A. 24.
 Ostromi nyereségben, mellyik az Országé, 's mel-
 lyik a' Vitézlő Rend T. 2. A. 10.
 Othon hagyott tselédgye és jószága a' Vitézlő
 Rendnek, oltalomban tartassék T. 2. A. 4.

P.

Paráznaságban kapottak, meg-fogattassanak, 's
 büntetessenek T. 1. A. 20.
 Parochiát fel-verők T. 1. A. 31.
 Passusnak határa kell lenni T. 5. A. 2.
 A' mellett mikint alkalmaztassa ki-ki magát T. 5.
 A. 4.
 Petsét hamis tsinálása tilalmas T. 1. A. 39.
 Portázástól magát senki el ne vonnya T. 3. A. 3.
 Prédának idő előtt senki ne essen T. 2. A. 9.
 Présidiomban sokfele had T. 12. A. 19.
 Prokátor rendelés, fogadás T. 12. A. 8.
 Profuszra támadni nem szabad T. 2. A. 13.
 Proteciók ellen senki ne járjon T. 2. A. 8.
 Azt ellenségtől venni tilalmas T. 6. A. 21.
 Proteciókra a' Hadi Bíró vigyáz T. 11. A. 14.
 Publikálni ezen Articulusokat a' Hadi Bíró gyak-
 ran az Ezerekben tartozik T. 11. A. 18.
 Purga T. 12. A. 14.
 Puska ha mustrán el nem sül, lakol érette T. 9.
 A. 2.
 Puska port lopni erősen tiltatik T. 9. A. 5.

Quár-

T A B L A.

Q.

Quártéllyal a' melly adatik, ki-ki meg-eléged-
 gyék T. 7. A. 1.
 Ottan senki többet ne kérjen, mint rendeltetett
 T. 7. A. 3.
 Ha ott a' szálló gazdájával egy eledelen van, 's
 meg nem elégzik, a' Magistrátus orvosollya-
 meg T. 7. A. 4.
 A' szálló Gazdáját, Gazdaszszonyát, 's annak
 tselédgyét meg ne verje T. 7. A. 5.
 A' szállót Gazda, Gazdaszszony, és annak tse-
 lédgye meg-bétsüllye T. 7. A. 6.
 Quártélyban ha Gazda vagy Gazdaszszony gond-
 viselése alá valamit ad a' szálló, bizonylági le-
 gyenek, mit vesznek kezekhez T. 7. A. 8.
 Quártély annak nem adatik, a' ki vagy tsak maga
 dolgában, vagy más szolgálattában vagy on
 a' Hadak között T. 7. A. 7.
 Quártély mester ajándék nélkül a' szállást igazán
 oltza T. 7. A. 2.
 Quártélyokra vigyázni tartozik a' Hadi Bíró T. 11.
 A. 10.

R.

Rabok felől hír tétel T. 12. A. 9.
 Rabok kik ellenség közzül fogatnak mikor ö-
 lethetnek, mikor nem T. 1. A. 27.
 Rabok sokáig ne tartassanak T. 12. A. 11.
 Azoknak el-szalasztói, vagy illetlen el-botsá-
 tói T. 1. A. 30.
 Meddig tarthattya magánál az ilyen Rabot az
 el-fogó T. 6. A. 24.
 Rágalmazó T. 1. A. 43.
 Rend a' Capitulációban T. 6. A. 8.
 Rendelt Quártéllyal ki-ki meg-elégedgyék T. 7.
 A. 1.
 Ritka példájú dologban mit kell tselekedni T. 12.
 A. 25.
 Régimentben ha igazság nintsen T. 12. A. 16.
 Régiment ha szakadozva el-commenderoztatik.
 T. 12. A. 18.
 Rendet meg-kell tartani zászló alatt tábor mene-
 telekor T. 4. A. 3.
 Rendetlen ember ölés T. 1. A. 16.
 Részegesek Isteni szolgálat alatt tiltatnak T. 1.
 A. 6.
 Részegnek strására állani nem szabad T. 3. A. 5.
 Revidálása a' Causáknak Hadi Bíró illet a' tábo-
 ron T. 11. A. 5.

S.

Sákmányozás engedelem nélkül tiltatik T. 2.
 A. 17.
 Salva quárdiák tisztit mit részen T. 1. A. 7.
 Azok ellen senki se vétsen T. 2. A. 8.
 Vigyáz reájok a' Hadi Bíró T. 11. A. 14.
 Sántzot ásni mindenik tartozik T. 2. A. 15.
 Schóláknak fel-verői T. 1. A. 31.
 Sebesek, sebesítők T. 1. A. 18.
 Sebesítésnek büntetése T. 1. A. 11.

O

Secu-

M U T A T O

Securitas adaffék a' zálogoknak T. 6. A. 10.
 Sereget senki ne bontson élete vesztése alatt
 T. 2. A. 9.
 Attúl távul lenni Passus kívül nem szabad
 T. 5. A. 2.
 Singet, mértéket, a' táborban Hadi Biró szab
 T. 11. A. 11.
 Söldgyával a' ki el-szökik halállal fizet T. 5. A. 11.
 Strásán zenebona tiltatik T. 3. A. 1.
 Azon löni, sem kiáltozni nem szabad Ibidem.
 A' ki strását el-múlattya, meg-büntettetik T. 3.
 A. 2.
 Strásán maga helyett mást állítani Tiszt engedel-
 me nélkül nem szabad T. 3. A. 4.
 Strásán senki részeges ne legyen T. 3. A. 5.
 El-ne aludgyon T. Ibidem.
 Oda vinni a' ki nem oda való tiltatik T. 3.
 A. 6.
 Azon rendelt óráján tovább lenni senki ne kén-
 szeríttessék Ibidem.
 Mikor szabad a' strásárul ki-nyomulni T. 3.
 A. 7.
 A' Strásák mikor valakit gonoszt tselekedni lát-
 nak, tartoznak meg-fogni T. 3. A. 8.
 Sűgők Isteni szolgálat alatt tiltatnak T. 1.
 A. 6.
 Szabad ember ölésrül, és annak rendetlenségé-
 rül T. 1. A. 16.
 Szálló Quártellyával, meg-elégedgyék T. 7.
 A. 1.
 Ott többet mint rendelték ne kérjen T. 7.
 A. 3.
 Gazdáját 's Gazdaszszonyát, és annak tseléd-
 gyét ne verje T. 7. A. 5.
 Ha valamit ad Gazda, vagy Gazdaszszonyának
 gondviselése alá, bizonyfág legyen T. 7.
 A. 8.
 A' Gazdától, Gazdaszszonytól, és annak tse-
 ledgyétől meg-betsülettessék T. 7.
 A. 6.
 Szállás osztó ajándék nélkül igazán osztza a' quár-
 télyt T. 7. A. 2.
 Szekér hajtrók T. 1. A. 32.
 Ha engedelem ellen legyen T. 1. A. 33.
 Szekér adásnak módgya T. 5. A. 5.
 Személy ki paráznságban kapatik, meg-büntet-
 tessék T. 1. A. 20.
 Szent helyeket bántani, mikor szabad, mikor nem
 T. 2. A. 3.
 Szentség török T. 1. A. 31.
 Szolgát költsön kérni mustrára nem szabad T. 10.
 A. 4.
 Szökörtek a' mustrán meg-büntettessenek T. 10.
 A. 6.
 Szülejeket a' kik meg-ölik, mitsoda a' büntetések.
 T. 1. A. 15.

T.

Tábor mikor indul ki ne maradgyon senki T. 4.
 A. 2.

Annak

T A B L A

Annak menetele alatt ki-ki záfló alatt legyen,
 és rendet tartson T. 4. A. 3.
 Arról engedelem nélkül el nem szabad menni
 T. 4. A. 4.
 Annak helyét meg-gyújtani tilalmas T. 8.
 A. 2.
 Azon lövöldözni nem szabad T. 2. A. 16.
 Táborra menők háborgatói meg-büntettettek
 T. 1. Art. 40.
 Minden nehézségek a' táboron, a' Hadi Biróra
 vannak bizattatva T. 1. A. 5.
 Talált marhával mit kell tselekedni T. 1.
 A. 36.
 Azt el-titkolni nem szabad T. 1. A. 37.
 Tanubizonyfág a' ki hamis, vagy el-hallgató
 T. 12. A. 15.
 Támadni Magistrátus ellen halálos T. 1.
 A. 26.
 Tömlőztartóra támadni nem szabad T. 2.
 A. 13.
 Testamentom Hadi Biróra vagy bizattatva a'
 Hadban T. 11. A. 5.
 Tiszteket betsteleníteni tiltatik T. 2. A. 6.
 És azok ellen támadni nem szabad Ibidem.
 Tiszteknék büntetések, kik alattok valóknak en-
 gednek T. 6. A. 8.
 Nem szabad a' Tiszteknék Mustrára vinni köl-
 tsön vett Katonákat, vagy szolgákat
 Tit. 10. Art. 5.
 Önnön magától nem szabad a' Tiszteknék alatta-
 valóját a' Mustrán fel-szabadítani, vagy el-
 űzni Tit. 10. Art. 7.
 Tiszttye Salvagvárdiának mit téssen T. 2. A. 7.
 Titkolni nyereséget senkinek nem szabad T. 1.
 A. 42.
 Tobzódók Isteni szolgálat alatt, a' kik taláztatnak,
 meg-büntettessenek T. 1. A. 6.
 Tolvajok meg-öllessenek T. 1. A. 21. & 31.
 Traktálni Békeségről Ország Plenipotentarius
 nélkül, tilalmas. T. 6. A. 3.
 Trombita jel adáskor kézszültre, ki-ki maga Com-
 pánijában legyen T. 4. A. 1.
 Tudós Commendáns tetteffék a' Várakban T. 6.
 A. 5.
 Tölteft lopni nem szabad T. 9. A. 5.
 Történetből ha ember halál esik, van-e büntetése
 T. 1. A. 10.
 A' melly külömbkülömb-féleképen eshetik
 T. 1. A. 11.
 Tűztől felő helyen senki ne dohányozzon T. 8.
 A. 4.
 Tűzet támasztani halálos T. 8. A. 1.
 Ha nem kéz akartva, mindazonáltal gondvisé-
 letlenségből esett-is, meg-büntettessék
 T. 8. A. 3.

U.

Udvar házakat fel-verők T. 1. A. 31.
 Uri és Nemesi Fő Rendek Causái, in Crimi-
 nalibus a' Senátusban revideáltatnak
 T. 12. A. 20.
 Uton-állók T. 1. A. 31.

V.

Üldözö

V É G E.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

7.

